

ANALIZA MODELÂ OBRAZOVANJA U OBLASTI RAČUNOVODSTVA U JAVNOM SEKTORU U ŠEST ZEMALJA

Srpanj/Jul 2024.

© 2024 . Međunarodna banka za obnovu i razvoj / Svjetska banka
1818 H Street NW
Washington DC 20433
Telefon: 202-473-1000
Internet: www.worldbank.org

Ovaj je dokument proizvod zaposlenika Svjetske banke s priložima vanjskih suradnika. Nalazi, tumačenja i zaključci izneseni u ovom dokumentu ne odražavaju nužno stajališta Svjetske banke, njezina Odbora izvršnih direktora ili vlada koje zastupaju.

Svjetska banka ne jamči za točnost, potpunost ili aktualnost podataka uvrštenih u ovaj dokument i ne preuzima odgovornost za bilo kakve pogreške, propuste ili nepodudarnosti u informacijama ni odgovornost u vezi s korištenjem ili izostavljanjem informacija, metoda, procesa ili zaključaka koji su u njemu izneseni. Granice, boje, nazivi i drugi podaci prikazani na kartama u ovom dokumentu ne podrazumijevaju nikakvo mišljenje Svjetske banke o pravnom položaju bilo kojeg teritorija, ni potvrdu ni prihvatanje njegovih granica.

Sadržaj ovog dokumenta ne predstavlja i ne smatra se ograničenjem ili odricanjem od povlastica i izuzeća Svjetske banke, koja su sva posebno pridržana.

Prava i dopuštenja

Materijal u ovom dokumentu zaštićen je autorskim pravima. Budući da Svjetska banka potiče širenje znanja, ovaj se dokument može reproducirati, u cijelosti ili djelomice, u nekomercijalne svrhe, ali se mora navesti kao izvor.

Sve upite o pravima i dozvolama, uključujući supsidijarna prava, treba uputiti uredu izdavača na adresu: World Bank Publications, The World Bank, 1818 H Street NW, Washington, DC 20433, USA; faks: 202-522-2625; e-mail: pubrights@worldbank.org.

Dizajn naslovnice: Kora Reichardt

SADRŽAJ

Kratice	2
Zahvale	3
Predgovor	4
Sažetak	5
1. UVOD I KONTEKST	7
Obrazovanje u oblasti računovodstva u javnom sektoru	7
2. OBRAZOVANJE U OBLASTI RAČUNOVODSTVA U JAVNOM SEKTORU U ŠEST ODABRANIH ZEMALJA	9
Pregled obrazovanja u oblasti RJS-a	9
Reguliranje obrazovanja u oblasti RJS-a	16
Obrazovanje u oblasti RJS-a na visokim učilištima	19
PRO-ovi i profesionalni razvoj u oblasti RJS-a	22
3. KLJUČNI NALAZI I ZAKLJUČCI	26
Ključni nalazi	26
Zaključci	27
Prilog 1. Albanija: Planirani cjeloviti sustav izobrazbe u oblasti računovodstva u javnom sektoru	28
Prilog 2. Moduli certificiranja u oblasti računovodstva u javnom sektoru u sklopu CIPFA-e	30
Prilog 3. Albanski institut certificiranih računovođa – prijedlog za uvođenje certificiranja u oblasti MRSJS-a	31
Prilog 4. Zvanja u oblasti računovodstva u javnom sektoru u Južnoj Africi	33
Prilog 5. Poslijediplomski program iz oblasti računovodstva u javnom sektoru u Južnoj Africi	34

KRATICE

ACCA	Udruženje ovlaštenih i certificiranih računovođa
CIPFA	Ovlašteni institut za javne financije i računovodstvo
EduCoP	Zajednica prakse za obrazovanje u sklopu programa PULSAR
IFAC	Međunarodna federacija računovođa
IPR	Inicijalni profesionalni razvoj
KPR	Kontinuirani profesionalni razvoj
MOS	Međunarodni obrazovni standardi
MRSJS	Međunarodni računovodstveni standardi za javni sektor
MSFI	Međunarodni standardi financijskog izvještavanja
NKO	Nacionalni kvalifikacijski okvir
PRO	Profesionalna računovodstvena organizacija
PULSAR	Program računovodstva i izvještavanja u javnom sektoru
RJS	Računovodstvo u javnom sektoru
SAQA	Središnje strateško tijelo Južne Afrike za razvoj kvalifikacija
UJF	Upravljanje javnim financijama
VRSJS	Vijetnamski računovodstveni standardi za javni sektor
ZICA	Zambijski institut ovlaštenih računovođa
ZKO	Zambijski kvalifikacijski okvir

ZAHVALE

Ovaj je proizvod znanja rezultat razmjene znanja i suradnje članova Zajednice prakse za obrazovanje (EduCoP) u sklopu programa računovodstva i izvještavanja u javnom sektoru (PULSAR). Izvještaj su pripremili José Simón Rezk, viši stručnjak za financijsko upravljanje i voditelj tima EduCoP-a, Natalia Konovalenko i Natalia Ostapiuk, konzultantice za financijsko upravljanje pod tehničkim vodstvom Armana Vatyana, vodećeg stručnjaka za financijsko upravljanje. Grafički ga je dizajnirala Kora Reichardt. Svojim osvrtima ovu su studiju dodatno obogatili sljedeći recenzenti: Alfred Borgonovo, viši službenik za financije (Svjetska banka) i Patrick Piker Umah Tete, viši

stručnjak za financijsko upravljanje (Svjetska banka). Osim toga, želimo zahvaliti sljedećim stručnjacima, koji su podijelili iskustva i vrijedna praktična saznanja svojih zemalja: Davitu Gamkrelidzeu (Državna riznica Ministarstva financija Gruzije), Erisi Rodhani (Ministarstvo financija i privrede Albanije), Noei Quiñanoli (Regulatorni odbor profesionalnih računovođa Filipina), Patriciji Mukangandu Hantumba (Zambijski institut ovlaštenih računovođa (ZICA)), Phamu Quangu Huyju (Ekonomsko sveučilište u Vijetnamu) i Trudy Paul (Južnoafrički institut ovlaštenih računovođa (engl. South African Institute of Chartered Accountants, SAICA)).

PREDGOVOR

Program računovodstva i izvještavanja u javnom sektoru (PULSAR) nudi regionalnu i nacionalnu potporu zemaljama zapadnog Balkana i Istočnog partnerstva Europske unije u razvoju računovodstva u javnom sektoru (RJS) i okvira financijskog izvještavanja u skladu s međunarodnim standardima i dobrom praksom.

Zajednica prakse za obrazovanje (EduCoP) u sklopu programa PULSAR okuplja predstavnike ministarstava financija, visokih učilišta i profesionalnih računovodstvenih organizacija kako bi radili na poboljšanju obrazovanja, osposobljavanja, i kontinuiranog profesionalnog razvoja u javnom sektoru u skladu s međunarodnim standardima i dobrom praksom. Cilj joj je poticati dijalog i suradnju

među zainteresiranim stranama na nacionalnoj i regionalnoj razini, omogućiti razmjenu iskustava i primjera dobre prakse, te podupirati suradnički razvoj rješenja za zajedničke izazove.

Ova studija donosi analizu modelâ obrazovanja u oblasti računovodstva u javnom sektoru u šest zemalja iz različitih dijelova svijeta. Razmatraju se sličnosti i razlike te uspjesi i izazovi u obrazovanju u oblasti RJS-a. EduCoP-u će poslužiti kao podloga za rasprave o ulozi obrazovanja u osiguravanju dostupnosti visokokvalificiranih računovođa u javnom sektoru s najnovije stečenim vještinama i kompetencijama, primjeni novih računovodstvenih standarda i njihovu doprinosu reformi upravljanja javnim financijama.

SAŽETAK

Važno je učinkovito obrazovati računovođe u javnom sektoru kako bi se osigurala njihova kompetentnost, pridržavanje standardima, etičko ponašanje te doprinos pouzdanosti i točnosti financijskih izvještaja u javnom sektoru. To ima važnu ulogu u podupiranju povjerenja javnosti, privredne stabilnosti i učinkovitog financijskog upravljanja.

Uvjeti za obrazovanje računovođa u javnom sektoru imaju mnogo toga zajedničkog s računovođama u privatnom sektoru, ali postoje i važne razlike. Kako bi se stekla saznanja o različitim okvirima obrazovanja u oblasti RJS-a, tako je EduCoP u sklopu programa PULSAR proveo detaljnu analizu obrazovanja u oblasti računovodstva u šest zemalja: Albaniji, Gruziji, Filipinima, Južnoj Africi, Vijetnamu i Zambiji. Te su zemlje odabrane kako bi se prikazali različiti stupnjevi razvoja različitih elemenata obrazovanja u oblasti RJS-a u raznim regijama.

Studijom su obuhvaćeni sljedeći ključni elementi obrazovanja u oblasti RJS-a:

1. Okviri obrazovanja u oblasti računovodstva.
2. Koordinacija obrazovnog procesa.
3. Obrazovanje na razini visokih učilišta i inicijalni profesionalni razvoj (IPR).
4. Obrazovanje na razini profesionalnih računovodstvenih organizacija (PRO) i kontinuirani profesionalni razvoj (KPR).

Studija je temeljena na raspravama o modelima obrazovanja u oblasti RJS-a, koje je predstavilo šest zemalja u okviru dvaju uzastopnih tzv. pametnih interaktivnih razgovora (engl. Smart Interactive Talks, SIT),¹ koji su organizirani u okviru Zajednice

prakse za obrazovanje u sklopu programa PULSAR. Ključni sudionici iz navedenih zemalja, koji su predstavljali regulatorna tijela, PRO-ove ili vodeća visoka učilišta, prikazali su model obrazovanja u oblasti računovodstva u javnom sektoru koji se provodi u njihovim zemljama. Rasprava u okviru SIT-a dopunjena je anketom koju su ispunili izlagači, nakon čega su uslijedili razgovori koje je tim EduCoP-a vodio s ključnim sugovornicima kako bi se osigurala sveobuhvatna pokrivenost.

Analizom su dobiveni sljedeći ključni nalazi:

- Prijelazom na Međunarodne računovodstvene standarde za javni sektor (MRSJS) ističe se potreba za poboljšanjem vještina računovođa u javnom sektoru.
- Nijedna od analiziranih zemalja nema posebne kvalifikacije za RJS ili dosljedne uvjete za certificiranje računovođa u javnom sektoru, što može dovesti do nedostatnog osnovnog znanja i vještina o RJS-u.
- Zemlje stavljaju sve veći naglasak na posebne edukacije u oblasti RJS-a, ali one su i dalje nedostatne.
- U IPR-u i KPR-u fokus je uglavnom na općem računovodstvu i reviziji i potrebama javnog sektora.
- Obrazovanje u oblasti RJS-a često zajednički reguliraju mjerodavna ministarstva uz aktivnu suradnju PRO-ova.
- Vrlo je malo tema iz oblasti RJS-a sadržano u glavnini obrazovanja na razini IPR-a, ali to ide nabolje.

¹ <https://cfr.worldbank.org/news/pulsar-smart-interactive-talk-accounting-education-public-sector-international-experiences-0>.

- Nekolicina zemalja ima posebne uvjete za kvalifikaciju/certifikaciju računovođa za njihov rad u javnom sektoru, ali ako takvi uvjeti i postoje, nisu specifični za oblast RJS-a.
- Neke zemlje razmatraju službeno uvođenje posebnog zakonskog uvjeta za certificiranje računovođa u javnom sektoru.
- Neke zemlje žele uvesti kvalifikacije i obrazovne programe s osvrtom na RJS.
- PRO-ovi imaju ključnu ulogu u osmišljavanju obrazovanja, osposobljavanja i profesionalnog razvoja računovođa, ali obično su usmjereni na privatni sektor pa računovođama u javnom sektoru nedostaje njihov nadzor, posebno stručno certificiranje ili ciljani KPR.
- Računovođe u javnom sektoru koji su članovi PRO-ova dužni su kontinuirano se profesionalno razvijati, ali to se ne mora nužno odnositi na sve računovođe u javnom sektoru.
- KPR uglavnom pružaju PRO-ovi. Neke zemlje imaju državne ustanove za izobrazbu, a neke angažiraju visoka učilišta i druge pružatelje edukacijskih usluga.

Na temelju dobivenih nalaza doneseni su sljedeći zaključci:

- Glavni izazovi koji smanjuju učinkovitost sustava obrazovanja u oblasti RJS-a su neujednačeni način provedbe i neodgovarajuća obuhvaćenost tematike javnog sektora u IPR-u koji nude visoka učilišta i PRO-ovi.
- Potaknute programima za primjenu MRSJS-a, sve anketirane zemlje ulažu znatne napore u rješavanje izazova i uvođenje ili poboljšanje cjelovitog i sveobuhvatnog sustava obrazovanja, osposobljavanja i certificiranja računovođa u javnom sektoru, koji je u pravilu usklađen s uvjetima za KPR.
- Reformske napore često podupiru međunarodne donatorske organizacije koje mogu ponuditi model drugim zemljama koje se nalaze na istom putu. Program PULSAR aktivno podupire poboljšanja vještina i sposobnosti računovođa u javnom sektoru.

1

UVOD I KONTEKST

OBRAZOVANJE U OBLASTI RAČUNOVODSTVA U JAVNOM SEKTORU

1. Obrazovanje u oblasti računovodstva u javnom sektoru ima važnu ulogu u osiguravanju transparentnosti i odgovornosti u pogledu finansijskih informacija koje generiraju subjekti javnog sektora. Time se pridonosi učinkovitom i djelotvornom upravljanju javnim financijama.

2. Dobrim obrazovanjem u oblasti RJS-a potiče se:

- **Osiguravanje odgovornosti:** Javni sektor odgovoran je za upravljanje javnim sredstvima i resursima, a obrazovanje u oblasti računovodstva pomaže omogućiti računovođama stjecanje znanja i vještina potrebnih za vođenje točne i transparentne finansijske evidencije. Time se pridonosi poticanju odgovornosti te sprječavanju prijevara i korupcije.
- **Usklađenost sa standardima:** Na javni sektor primjenjuju se različiti standardi finansijskog izvještavanja, kao što su MRSJS-ovi i općeprihvaćena računovodstvena načela, a obrazovanje u oblasti računovodstva pomaže osigurati upoznatost i usklađenost računovođa u javnom sektoru s navedenim standardima.
- **Učinkovito finansijsko upravljanje:** Obrazovanje u oblasti računovodstva pruža računovođama u javnom sektoru znanje i vještine potrebne

za učinkovito upravljanje javnim sredstvima i resursima, uključujući planiranje proračuna, finansijsku analizu i mjerenje učinka.

- **Profesionalnost i etika:** U obrazovanju u oblasti računovodstva naglašava se važnost profesionalnosti i etike računovodstvene struke, što je posebice važno u javnom sektoru u kojem je povjerenje javnosti bitno.
- **Razvoj karijere:** Obrazovanje u oblasti računovodstva pruža studentima znanje i vještine potrebne za ostvarivanje karijere u javnom sektoru, uključujući vladine agencije, neprofitne organizacije, i druge subjekte javnog sektora. KPR je važan za karijeru u računovodstvu.

3. Glavni je cilj obrazovnog procesa osigurati protok računovodstvenih stručnjaka, s odgovarajućom izobrazbom, kvalifikacijama i iskustvom, osposobljenih za pružanje podrške upravljanju javnim resursima i pomoći u osiguravanju odgovornosti, koji će zauzvrat podupirati obrazovanje sljedeće generacije stručnjaka.

4. Važnost okvira obrazovanja u oblasti računovodstva s posebnim osvrtom na potrebe javnog sektora očituje se u tome što pomaže osigurati da računovođe u javnom sektoru steknu znanje i vještine potrebne za učinkovito upravljanje javnim sredstvima i resursima, usklađenost sa standardima finansijskog izvještavanja, te održavanje povjerenja javnosti i odgovornosti, kao i stjecanje najnovijih stručnih znanja i vještina. Nepostojanje jasnih uvjeta za obrazovanje ili certificiranje računovođa za rad u javnom sektoru

može dovesti do nedovoljnog znanja i iskustva zaposlenika u pogledu računovodstvenih politika, zadataka i terminologije specifične za javni sektor. To pak može dovesti do previše vremena utrošenog na osposobljavanje računovodstvenih stručnjaka na radnom mjestu, kao i velike fluktuacije zaposlenika, što samim tim može utjecati na pouzdanost i pravovremenost računovodstvenih informacija.

5. Obrazovanje u oblasti računovodstva obično uključuje niz faza, kao što su:

- **IPR** na razini visokog učilišta ili PRO-a, koji obuhvaća:
 - tehničku osposobljenost
 - stručne vještine
 - profesionalne vrijednosti, etiku i stavove
 - praktično iskustvo
 - procjenu stručne osposobljenosti.
- **KPR** putem PRO-ova, drugih pružatelja edukacijskih usluga i samostalnog učenja, s ciljem:
 - osiguravanja održavanja stalne usklađenosti računovođa s profesionalnim standardima
 - pomaganja računovođama da budu u tijeku s najnovijim dostignućima, propisima i najboljim praksama u oblasti računovodstva.

6. Međunarodne obrazovne standarde (MOS)

objavljuje Međunarodna federacija računovođa (IFAC). MOS-ovima se utvrđuju principi za razvoj nacionalne računovodstvene struke koja je u potpunosti sposobna ispuniti složene zahtjeve, te predstavljaju temeljna načela, pojmove i definicije kojima se poboljšava obrazovanje u oblasti računovodstva. MOS-

ovi nisu posebno prilagođeni RJS-u, ali su osmišljeni za razvoj osnovnih kompetencija koje se mogu prilagoditi bilo kojem industrijskom sektoru ili ulozi.

7. U razvoju računovođa u javnom sektoru pružatelji usluga obrazovanja mogu uključiti dodatna područja kompetencija, povećati razinu stručnosti za područja kompetencija ili razviti dodatne ishode učenja koji odgovaraju posebnih potrebama, kao što su oni utvrđeni u **Kompetencijskom okviru za zaposlene u javnom sektoru** razvijenom u okviru EduCoP-a u sklopu programa PULSAR.² Obrazovanjem računovođa u javnom sektoru treba obuhvatiti specifičnosti procesa izvršavanja proračuna, tj. specifičnosti provedbe proračunskog procesa, kao i povezanost između reforme upravljanja javnim financijama i računovodstva. Stoga uspostava jasnog okvira profesionalnog razvoja računovođa u javnom sektoru s definiranim skupom vještina i kvalifikacija ima važnu ulogu u daljnjem pružanju visokokvalitetnih usluga tih stručnjaka i postizanju općeg cilja učinkovitog i djelotvornog upravljanja javnim financijama.

8. U sljedećem poglavlju razmatraju se elementi obrazovanja u oblasti RJS-a na razini IPR-a i KPR-a u anketiranim zemljama: okviri obrazovanja u oblasti RJS-a, koordinacija obrazovnog procesa, pružanje obrazovanja specifičnog za oblast RJS-a na razini visokih učilišta i IPR-a, te na razini PRO-ova i KPR-a. Naglasak se stavlja na proces koordinacije obrazovanja i uključenost zainteresiranih strana u nastojanju da se bolje razumiju pristup i uvjeti za obrazovanje u oblasti RJS-a u različitim zemljama, da se utvrde primjeri reformi i dobre prakse koji bi zemljama članicama programa PULSAR mogli biti korisni u njihovim nastojanjima da razviju kompetentne i etičke stručnjake u oblasti RJS-a.

² <https://cfr.worldbank.org/publications/toolkit-public-sector-accounting-education-plan>.

2

OBRAZOVANJE U OBLASTI RAČUNOVODSTVA U JAVNOM SEKTORU U ŠEST ODABRANIH ZEMALJA

9. Za potrebe ove studije, EduCoP je odabrao anketirati šest zemalja iz različitih dijelova svijeta: Albaniju, Gruziju, Filipine, Južnu Afriku, Vijetnam i Zambiju. Sve navedene zemlje pokrenule su reformu računovodstvenog sustava na temelju izravne ili neizravne primjene MRSJS-ova, a vlada svake odabrane zemlje pokazala je snažan angažman u rješavanju pitanja pružanja visokokvalitetnog obrazovanja u oblasti RJS-a u sklopu modernog konceptualnog okvira. Navedene zemlje odabrane su s ciljem osiguravanja raznolikosti u pokrivenosti po regijama i u stupnju razvoja različitih elemenata obrazovanja u oblasti RJS-a.

10. Nakon ispunjavanja ankete uslijedili su razgovori s ključnim zainteresiranim stranama svih šest zemalja, te analiza dobivenih nalaza radi usporedbe i donošenja zaključaka.

PREGLED OBRAZOVANJA U OBLASTI RJS-A

11. Za osiguravanje transparentnih i visokokvalitetnih finansijskih informacija za učinkovito upravljanje javnim sredstvima i resursima te održavanje

povjerenja javnosti i odgovornosti ključna je dostupnost dovoljnog broja visokokvalificiranih stručnjaka u oblasti RJS-a. Regulatorna tijela, PRO-ovi, akademska zajednica i druge zainteresirane strane moraju uložiti znatne napore u razvoj održivog broja stručnjaka u oblasti RJS-a koji ispunjavaju i održavaju visoke standarde stručne osposobljenosti. Obrazovanje u oblasti RJS-a treba biti usmjereno na:

- osposobljavanje dovoljnog broja profesionalnih računovođa kako bi se ispunile potrebe javnog sektora određene zemlje;
- poticanje stjecanja najnovijih stručnih znanja i vještina računovođa u javnom sektoru tijekom njihove karijere.

12. Za potrebe ovog izvještaja sagledan je cjelokupni okvir obrazovanja za računovođe u javnom sektoru, uključujući IPR, KPR i programe certificiranja, ako su dostupni. U tablicama u nastavku daje se kratak pregled okvira obrazovanja za računovođe u javnom sektoru u analiziranim zemljama.

ALBANIJA

Stanje primjene MRSJS-ova

U 2018. započeo je višestapni projekt primjene MRSJS-a u albanskom javnom sektoru, s planom završetka do 2027.

Uvjeti za računovođe u javnom sektoru

Ne postoji PRO za računovođe u javnom sektoru, kao ni stručno obrazovanje ni kvalifikacija u oblasti RJS-a.

IPR

Na albanskim visokim učilištima postoje različiti računovodstveni programi na različitim razinama obrazovanja, ali nedovoljno obuhvaćaju kurikulume financijskog izvještavanja u javnom sektoru, posebice MRSJS-ove. Albanija aktivno razvija okvir obrazovanja u oblasti RJS-a i ostvarila je značajan napredak u razvoju jedinstvenog sustava obrazovanja u oblasti RJS-a. U suradnji s Ovlaštenim institutom za javne financije i računovodstvo (CIPFA) u postupku je izmjene nastavnih programa za stjecanje računovodstvenih kvalifikacija na preddiplomskoj i diplomskoj razini kako bi se uključilo odgovarajuće upravljanje javnim financijama i sadržaj iz oblasti RJS-a, i kako bi se u narednim akademskim godinama mogao dodati zaseban modul u oblasti RJS-a na temelju MRSJS-ova. To će biti značajan korak.³

KPR

Ne postoji čvrsta povezanost između sustava visokih učilišta i KPR-a, kao ni relevantni propisani uvjeti za KPR računovođa u javnom sektoru.

Izvori edukacija u oblasti RJS-a

U okviru provedbe reforme upravljanja javnim financijama Ministarstvo financija i privrede, u suradnji s Albanskom školom za javnu upravu, na zahtjev organiziraju edukaciju računovođa u javnom sektoru. U 2022.⁴ proveden je program edukacije edukatora s ciljem osposobljavanja računovođa u javnom sektoru u oblasti MRSJS-ova,⁵ te se vode razgovori o uvođenju stručne kvalifikacije iz oblasti MRSJS-ova.

³ U istraživanju koje su CIPFA i Svjetska banka provele u studenom/novembru 2022. o RJS-u na različitim albanskim visokim učilištima utvrđena je ograničena prisutnost ili potpuni izostanak ovog predmeta na preddiplomskoj ili diplomskoj razini.

⁴ <https://documents1.worldbank.org/curated/en/220821534747695850/pdf/129511-WP-PUBLIC-benchmarking-study.pdf>.

⁵ Program je uključivao: edukaciju edukatora (program o financijskom izvještavanju i računovodstvu u javnom sektoru) na temelju MRSJS-ova (28 polaznika); prvi pilot projekt edukacije stručnjaka za financije i računovodstvo zaposlenih u središnjim državnim ustanovama u oblasti računovodstva i financijskog izvještavanja u javnom sektoru na temelju MRSJS-ova (100 računovođa iz 20-tak različitih ustanova); edukaciju računovođa i financijskih službenika u oblasti financijskog izvještavanja i računovodstva u javnom sektoru na temelju MRSJS-ova (400 računovođa).

GRUZIJA

Stanje primjene MRSJS-ova

Mandat Državne riznice uključuje funkciju utvrđivanja standarda počevši od 2009., u okviru koje je pokrenut prelazak na obračunsko računovodstvo u javnom sektoru u skladu s MRSJS-ovima. Započelo je sa središnjim proračunom, zatim su se od 2017. uključile lokalne razine vlasti, a od 2021. agencije javnog sektora dostavljaju financijske izvještaje na temelju 24 MRSJS-ova.

Uvjeti za računovođe u javnom sektoru

Ne postoje zakonski ili propisani uvjeti za stjecanje posebnih vještina i znanja koji se primjenjuju na računovođe u javnom sektoru. Gruzijaska federacija profesionalnih računovođa i revizora (vodeći gruzijski PRO) predlaže programe stručnog certificiranja, ali to su opći programi za edukaciju računovođa, temeljeni na kurikulumu Udruženja ovlaštenih i certificiranih računovođa (ACCA), koji ne pokrivaju mnogo RJS-a. PRO-ovi ili Akademija Ministarstva financija ne predlažu zasebno certificiranje računovođa u javnom sektoru.

IPR

Visoko obrazovanje uređeno je okvirom dvaju zakona: Zakona o visokom obrazovanju i Zakona o unaprjeđenju kvalitete obrazovanja, kao i drugim zakonodavnim i regulatornim aktima. Još uvijek ne postoji stjecanje zasebnih kvalifikacija za računovođe u javnom sektoru na preddiplomskoj ili diplomskoj razini, ali preddiplomski programi nekoliko visokih učilišta djelomice sadrže predmete iz oblasti RJS-a. Regulatorna tijela i profesionalna zajednica u velikoj mjeri prepoznaju potrebu za jačanjem obrazovanja u oblasti RJS-a na razini IPR-a i KPR-a.

KPR

Ne postoje uvjeti za KPR-a za računovođe u javnom sektoru.

Izvori edukacija u oblasti RJS-a

Za izobrazbu u oblasti RJS-a u velikoj je mjeri odgovorna Akademija Ministarstva financija, koja provodi edukacije u vezi s MRSJS-ovima ili edukacije edukatora na temelju sektorskih potreba.

FILIPINI

Stanje primjene MRSJS-ova

Filipinska vlada donijela je odluku o usvajanju MRSJS-ova u 2014. Postupak prelaska na MRSJS-ove vodila je Komisija za reviziju, odgovorna za računovodstvo i financijsko izvještavanje.

Uvjeti za računovođe u javnom sektoru

Zakonom o računovodstvu i reviziji iz 2004. i mjerodavnim podzakonskim aktima službeno je priznata praksa u javnom sektoru kao jedan od četiriju sektora računovodstvene struke. Dvostupanjskim certificiranjem računovođa i revizora obuhvaćeni su i računovođe u javnom sektoru. Ne postoji stjecanje zasebne kvalifikacije za računovođe u javnom sektoru. Uvjeti za akreditaciju svih koji obavljaju računovodstvenu djelatnost, uključujući računovođe u javnom sektoru, uključuju: najmanje tri godine iskustva u javnoj praksi, 120 ostvarenih bodova KPR-a, i provjeru usklađenosti s procjenom kvalitete, koja se obnavlja svake tri godine.

IPR

Postoje dobro razvijeni programi obrazovanja na razini IPR-a i KPR-a. Moderniziran je sustav obrazovanja u oblasti RJS-a kako bi uključivao MRSJS-ove. Nekoliko visokih učilišta ima posebne kvalifikacije i programe iz oblasti RJS-a na preddiplomskoj i diplomskoj razini (Sveučilište u Filipinima, Veleučilište u Filipinima, Sveučilište u Manili, Sveučilište sv. Augustina).

KPR

Postoji čvrsta povezanost obrazovanja na visokim učilištima (IPR) i nastavljanja usavršavanja na razini KPR-a. Državno udruženje certificiranih računovođa u javnom sektoru, PRO računovođa u javnom sektoru, članovima pruža edukacije u sklopu KPR-a na stalnoj osnovi.

Izvori edukacija u oblasti RJS-a

Visoka učilišta i PRO-ovi. Široko je prepoznata potreba za jačanjem kapaciteta u javnom sektoru, što je dovelo do opsežnog programa edukacija koji je uključivao financijske službenike na svim razinama vlasti. U edukacijama koje je organizirala Komisija za reviziju sudjelovalo je više od 21.000 državnih službenika.⁶

⁶ <https://www.coa.gov.ph/>.

JUŽNA AFRIKA

Stanje primjene MRSJS-ova

Južna Afrika primjenjuje općepriznatu računovodstvenu praksu koju je razvio Odbor za izradu južnoafričkih računovodstvenih standarda na temelju MRSJS-ova.

Uvjeti za računovođe u javnom sektoru

Rječnici stručnih kompetencija, koje je izradila Državna riznica, obuhvaćaju glavne skupine zanimanja u oblasti upravljanja javnim financijama s definicijama znanja, vještina i radnog iskustva koje kompetentni stručnjak mora imati za obavljanje niza standardnih zadataka na različitim razinama odgovornosti u okviru svoje cjelokupne funkcije. Izrađeno je ukupno 10 rječnika s ciljem poticanja razvoja ljudskih potencijala. Rječnik kompetencija u oblasti upravljanja javnim financijama sadrži definicije koje se odnose na IPR, praktično radno iskustvo i KPR, pri čemu se svi dijelovi obrazovanja u oblasti računovodstva objedinjuju u jedinstven uzajamno povezan i usklađen sustav obrazovanja.

IPR

Južna Afrika ima čvrst i dobro ustrojen sustav obrazovanja u oblasti RJS-a. IPR uglavnom se odvija na visokim učilištima i u drugim obrazovnim ustanovama na temelju nastavnih programa registriranih u Nacionalnom kvalifikacijskom okviru (NKO). Nekoliko visokih učilišta ima posebne kvalifikacije i programe u oblasti RJS-a na početnoj razini (poslije škole) sve do preddiplomske i diplomske razine.

KPR

Uvjeti za KPR utvrđeni su u rječniku kompetencija u oblasti upravljanja javnim financijama.

Izvori edukacija u oblasti RJS-a

Više od 5.800 zaposlenika u javnom sektoru iz 59 različitih nacionalnih, regionalnih i općinskih ureda diljem zemlje steklo je posebne kvalifikacije na razini tehničara u oblasti RJS-a koje nudi Udruženje računovodstvenih tehničara – južnoafrički PRO (koje je u 2008. osnovao Južnoafrički institut ovlaštenih računovođa).⁷

⁷ <https://saicawebprstorage.blob.core.windows.net/uploads/A-Professionalisation-of-the-Public-Service-26.02.pdf>.

VIJETNAM

**Stanje
primjene
MRSJS-ova**

Ministarstvo financija objavilo je plan prelaska na MRSJS-ove temeljene na obračunskoj osnovi (Vijetnamski računovodstveni standardi za javni sektor [VRSJS]) do 2024. Vijetnamski PRO-ovi u postupku su usvajanja VRSJS-ova. Do listopada/oktobra 2023. objavljeno je 11 VRSJS-ova, a do konca 2023. objavljeno ih je još pet.

**Uvjeti za
računovođe
u javnom
sektoru**

Stručno certificiranje računovođa u javnom sektoru koristi se za računovođe u privatnom i javnom sektoru. Ne postoji zasebno certificiranje u oblasti RJS-a, premda postoji mogućnost da će se razviti.

IPR

Obrazovanje u oblasti računovodstva u javnom sektoru nije cjelovito, ali se brzo razvija. Trenutačno postoje dva programa povezana s RJS-om, (i) program za stjecanje kvalifikacije za računovođe u javnom sektoru na preddiplomskoj razini koji nudi nekoliko vodećih visokih učilišta, (ii) kratkoročni program s kolegijima za stjecanje certifikata glavnog računovođe u upravnim i neprofitnim organizacijama. U vidu je i razvoj specijaliziranog diplomskog programa.

KPR

Planira se čvršće povezivanje IPR-a i KPR-a.

**Izvori
edukacija u
oblasti RJS-a**

Visoka učilišta i Vijetnamsko udruženje certificiranih računovođa u javnom sektoru.

ZAMBIJA

Stanje primjene MRSJS-ova

U postupku je prelazak na potpunu primjenu MRSJS-ova, koji bi trebao biti dovršen u 2024.

Uvjeti za računovođe u javnom sektoru

Ne postoji posebno certificiranje računovođa u javnom sektoru. Svi računovođe moraju imati priznatu stručnu kvalifikaciju iz oblasti računovodstva, koju nudi Zambijski institut ovlaštenih računovođa (ZICA) te drugi lokalni i međunarodni PRO-ovi, kao što je ACCA itd. Svi računovođe koji rade u praksi (uključujući u javnom sektoru) moraju biti članovi PRO-a kako bi obavljali svoju profesionalnu djelatnost.

IPR

Obrazovanje u oblasti RJS-a vrlo je dobro razvijeno, ali nije cjelovito. Nastavit će se razvijati u skladu s provedbom reforme upravljanja javnim financijama koja je u tijeku. Obrazovanje u oblasti RJS-a pruža se na razini IPR-a i KPR-a u skladu sa smjernicama o obrazovnim standardima koje objavljuje IFAC. Obrazovanje na razini IPR-a pružaju pružatelji obrazovnih usluga, tj. nacionalno akreditirana visoka učilišta, koje je ovlastila ZICA. Programi IPR-a organizirani su na preddiplomskoj i diplomskoj razini, tj. na razini stjecanja diplome iz oblasti računovodstva u javnom sektoru koju izdaje ZICA i programa za stjecanje zvanja ovlaštenog računovođe Zambije.

KPR

Uvjeti za KPR primjenjuju se na sve računovođe, uključujući računovođe u javnom sektoru. Edukacije u sklopu KPR-a pružaju PRO-ovi.

Izvori edukacija u oblasti RJS-a

Visoka učilišta i PRO-ovi.

REGULIRANJE OBRAZOVANJA U OBLASTI RJS-A

13. Postoji nekoliko pristupa regulaciji obrazovanja u oblasti računovodstva u javnom sektoru u analiziranim zemljama:

- a. Ministarstvo financija ima vodeću ulogu u utvrđivanju standarda za profesionalne računovođe na razini IPR-a i KPR-a, a Ministarstvo obrazovanja utvrđuje standarde za programe obrazovanja na visokim učilištima.
- b. Reguliranje stručnog obrazovanja putem PRO-ova.
- c. Hibridni pristup u kojem regulatorna tijela blisko koordiniraju svoje napore u reguliranju stručnog računovodstvenog obrazovanja s PRO-ovima.

14. **Prvi pristup** primjenjuje se u Albaniji, Gruziji, Filipinima, Južnoj Africi i Vijetnamu. Ministarstva financija u tim zemljama utvrđuju minimalne uvjete za računovođe u javnom sektoru (u nekim slučajevima to su minimalni uvjeti za računovođe u javnom i privatnom sektoru) ili utvrđuju referentne vrijednosti koje profesionalni računovođe moraju slijediti te prate usklađenost s navedenim uvjetima. Nijedna od analiziranih zemalja nije propisala uvjete za zasebno stručno certificiranje računovođa u javnom sektoru, no neke su od njih (Albanija, Zambija) razmatrale ili razmatraju uvođenje te vrste certificiranja u budućnosti.

15. **Drugi pristup** je dosta rasprostranjen u razvijenim zemljama sa zreloom računovodstvenom profesijom. Država ne nameće posebne uvjete, ali umjesto toga struci je dopušteno da samostalno regulira obrazovanje u oblasti računovodstva i revizije u javnom sektoru putem PRO-va. No taj se pristup ne primjenjuje ni u jednoj analiziranoj zemlji.

16. **Treći pristup** primjenjuje se u Zambiji i djelomično u Filipinima (gdje članove regulatornog odbora imenuje vodeći PRO). Obrazovanje u oblasti računovodstva koordinira regulatorno tijelo (ministarstvo financija, državna riznica ili drugo mjerodavno državno tijelo) u bliskoj suradnji s PRO-

ovima, uključujući razvoj minimalnih kvalifikacijskih okvira, ogleadne kurikulume, KPR i druge uvjete, koje za svoje članove prate PRO-ovi.

17. U praksi ne postoji velika razlika između prvog i trećeg pristupa. U svim anketiranim zemljama regulacija obrazovanja u oblasti RJS-a u određenoj je mjeri zajednička odgovornost ministarstava financija i PRO-ova, samo u različitim kombinacijama.

18. U nastavku ovog poglavlja dani su kratki pregledi regulacije obrazovanja računovođa u javnom sektoru u analiziranim zemljama.

ALBANIJA

19. Ministarstvo financija i privrede zaduženo je za opću regulaciju i praćenje provedbe reforme RJS-a, koja uključuje cilj razvoja stručnih sposobnosti i vještina u oblasti računovodstva. U tu svrhu, Ministarstvo se obvezalo razviti obrazovni okvir za razvoj stručnjaka u oblasti RJS-a, program KPR-a, i program certificiranja računovođa u javnom sektoru (u srednjoročnom razdoblju), s ciljem uspostave cjelovitog sustava obrazovanja u javnom sektoru. Reforme se provode u suradnji s PRO-ovima, visokim učilištima i priznatim međunarodnim organizacijama.

20. U oblasti financija i računovodstva u javnom sektoru ne nudi se stručno obrazovanje ni kvalifikacija, niti u Albaniji postoji stručno tijelo za financijske stručnjake u javnom sektoru. Međutim, u suradnji s CIPFA-om razvijen je novi kvalifikacijski modul, certifikat iz MRSJS-ova, kako bi se računovođe u javnom sektoru pozicioniralo na ravnopravnoj razini u pogledu stjecanja znanja i vještina kao što su to nacionalni računovodstveni standardi i međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI) u privatnom sektoru. Po broju nastavnih sati, opsegu sadržaja, kvaliteti materijala sadržanih u programu i ocjenjivanju certifikat iz MRSJS-ova sličan je mjerodavnim kvalifikacijama u privatnom sektoru. Detaljnije informacije nalaze se u Prilogu 1. ovom izvještaju.

GRUZIJA

21. Za opću koordinaciju i praćenje provedbe reforme RJS-a nadležna je Državna riznica u sklopu Ministarstva financija. Sve organizacije uključene u proces obrazovanja odgovorne su za osiguravanje kvalitete i sadržaja izobrazbe u okviru svoje akademske slobode i autonomije. Nacionalni centar za razvoj kvalitete obrazovanja ocjenjuje programe obrazovanja visokih učilišta i vrednuje njihovu kvalitetu.

22. Ne postoje zasebni programi obrazovanja za računovođe u javnom sektoru na preddiplomskoj ili diplomskoj razini. Samo ograničen broj visokih učilišta u zemlji nudi kolegije iz oblasti RJS-a u okviru programa općeg obrazovanja računovođa. Međutim, visoka učilišta koja nude teme u vezi s javnim sektorom u okviru svojih programa revidiraju svoje studijske programe i udžbenike u skladu s izmjenama računovodstvenih politika koje su uvedene u sklopu reforme koja je u tijeku.

23. Izgradnja stručnih kapaciteta u sklopu reforme RJS-a provodi se s pomoću razvoja sveobuhvatnog okvira obrazovanja u oblasti RJS-a koji razvija Vlada u sklopu reformi upravljanja javnim financijama uz sudjelovanje mjerodavnih zainteresiranih strana.

24. Za većinu obrazovanja u oblasti RJS-a trenutačno je nadležna Akademija Ministarstva financija. U sklopu edukacija u skladu s novim konceptualnim okvirom proveden je program edukacije edukatora nakon kojeg je uslijedila masovna edukacija financijskih službenika i računovođa u središnjim državnim institucijama o računovodstvu i financijskom izvještavanju u javnom sektoru na temelju MRSJS-ova. Edukacijski moduli obuhvaćaju javne financije i informacijske sustave, financijsko računovodstvo i financijsko izvještavanje, napredno financijsko izvještavanje (MRSJS-ove), te poslovne procese i postupke.

25. Vlada i Akademija Ministarstva financija zajednički razvijaju politiku i program KPR-a za računovođe i financijske službenike na središnjoj i lokalnim razinama vlasti, kao i metodologiju i alate ocjenjivanja kako bi program KPR-a bio usklađen s najnovijim saznanjima.

26. Članovi profesionalnih organizacija uglavnom su računovođe iz privatnog sektora. Zbog toga ne postoji nadzor PRO-a nad računovođama u javnom sektoru, kao ni posebno stručno certificiranje namijenjeno za oblast RJS-a.

FILIPINI

27. Filipini imaju jednu od najstarijih računovodstvenih profesija u jugoistočnoj Aziji. Računovodstvena struka regulirana je filipinskim Zakonom o računovodstvu i reviziji iz 2004., na temelju kojeg uključuje, ali nije ograničena na sljedeće sektore: (a) javnu praksu, (b) privredu i industriju, (c) akademsku zajednicu / obrazovanje, i (d) javni sektor. Zakonom je zaštićeno zvanje certificiranog računovođe u javnom sektoru. Komisija za reguliranje profesija nacionalna je vladina agencija ovlaštena za provedbu zakona kojima se reguliraju različite profesije. U sklopu svog mandata provodi i vodi ispite za licenciranje budućih stručnjaka te regulira i nadzire računovodstvenu struku u suradnji s odborima za reguliranje profesija, koji su zaduženi za reguliranje profesija u svojoj nadležnosti, kao i za etičke standarde i akreditaciju profesionalnih organizacija.

28. Za reguliranje računovodstvene profesije nadležan je Odbor za računovodstvo i reviziju. Ima sedam članova koje izabire Filipinski institut certificiranih računovođa u javnom sektoru, vodeći PRO, na prijedlog Komisije za reguliranje profesija, a imenuje ih predsjednik. U skladu s izmjenama Zakona o računovodstvu i reviziji iz 1975., Odbor za računovodstvo i reviziju nadležan je za nadzor, kontrolu i reguliranje računovodstvene struke.

29. Filipinski institut certificiranih računovođa u javnom sektoru osnovan je 1929., a od 1975. službeno je tijelo koje je priznala Komisija za reguliranje profesija i koje zastupaju članovi u javnoj praksi, industriji, javnom sektoru i sektoru obrazovanja u Filipinima.

30. U Filipinima se primjenjuje dvostupanjski sustav certificiranja za certificirane računovođe u javnom sektoru. Za računovođe u javnom sektoru ne postoji poseban program certificiranja. Oni slijede

opće uvjete u pogledu stjecanja stručne spreme i profesionalnog razvoja utvrđene za računovodstvenu profesiju. Odbor za računovodstvo i reviziju određuje i propisuje minimalne uvjete za ispit za stjecanje zvanja certificiranog računovođe u javnom sektoru, provodi ispit te izdaje certifikate kandidatima koji su položili ispit.⁸

31. Postoji čvrst okvir stručnog obrazovanja, koji se temelji na međunarodnim standardima i dobroj praksi. Razina IPR-a usklađena je sa Zakonom o visokom obrazovanju (1994.) i uvjetima koje je uvela Komisija za visoko obrazovanje, koja s Odborom za računovodstvo i reviziju vrednuje programe za računovodstvo i reviziju koje nude visoka učilišta. Odbor za računovodstvo i reviziju zastupljen je u tehničkom odboru ove Komisije. Kad je riječ o praćenju, Komisija za visoko obrazovanje povremeno odlazi u terenske posjete, što joj omogućuje da utvrdi slabe rezultate i pruži potporu u rješavanju utvrđenih problema.

JUŽNA AFRIKA

32. Za koordinaciju obrazovanja računovođa u javnom sektoru na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini nadležna je Državna riznica,⁹ koja je razvila niz rječnika stručnih kompetencija, koji su objavljeni nakon savjetovanja sa stručnom i akademskom zajednicom, te predstavljaju kompetencijski okvir. U tim se rječnicima navodi niz definicija znanja i vještina potrebnih kompetentnom stručnjaku za obavljanje standardnih zadataka na različitim razinama odgovornosti u okviru svoje cjelokupne funkcije. Izrađeno je ukupno 10 rječnika stručnih kompetencija s ciljem podupiranja razvoja ljudskih potencijala u upravljanju javnim financijama.

33. Državna riznica surađuje s ministarstvima, PRO-ovima i obrazovnim ustanovama kako bi se osigurala usklađenost između njihovih kompetencijskih okvira i rječnika stručnih kompetencija.¹⁰ Ne postoji zajednički kurikulum. Umjesto toga, rječnici sadrže smjernice za razvoj kvalifikacija računovođa u javnom sektoru. Kandidati su dužni slijediti studijske programe kojima se ispunjavaju potrebni uvjeti.

34. Certificiranje računovođa u javnom sektoru temelji se na stjecanju kvalifikacija navedenih u NKO-u.¹¹ Računovođe u javnom sektoru dosljedno stječu znanje, vještine i sposobnosti prema razinama NKO-a, koji je odobrilo Središnje strateško tijelo Južne Afrike za razvoj kvalifikacija (SAQA).¹² SAQA, tijelo uređeno Zakonom o Nacionalnom kvalifikacijskom okviru,¹³ nadzire razvoj NKO-a oblikovanjem i objavljivanjem politika i kriterija za registraciju tijela nadležnih za utvrđivanje standarda ili kvalifikacija obrazovanja i usavršavanja, te za akreditaciju tijela nadležnih za praćenje i reviziju postignuća u skladu s navedenim standardima i kvalifikacijama.

35. Na temelju Pravilnika o registraciji privatnih visokih učilišta (Vodič APX-03) sva privatna visoka učilišta moraju dostaviti revidirani popis svih kvalifikacija koje nude, uključujući i sve kvalifikacijske podokvire kojima pripadaju u sklopu općeg i daljnjeg obrazovanja i usavršavanja, stručne spreme i visokog obrazovanja. SAQA pisanim putem potvrđuje pripadnost navedenih kvalifikacija dotičnim kvalifikacijskim podokvirima. Poduzimaju se napore za daljnju profesionalizaciju u oblasti RJS-a. Očekuje se da će se uvesti obavezno certificiranje u skladu s kvalifikacijama na temelju NKO-a za članove profesionalnog tijela.

⁸ <https://www.adb.org/sites/default/files/publication/27548/diagnostic-study-accounting-auditing-philippines.pdf>.

⁹ <https://www.gov.za/about-government/contact-directory/departments/departments/national-treasury>.

¹⁰ <https://oag.treasury.gov.za/Publications/Forms/AllItems.aspx?RootFolder=%2FPublications%2F18.%20Competency%20Framework%20for%20Public%20Financial%20Management%2FTechnical%20Competency%20Dictionaries%20-%20Explanatory%20Notes&FolderCTID=&View=%7BEA6E6B15-593D-4839-A804-A91A49CB20A0%7D>.

¹¹ <https://www.saqa.org.za/national-qualifications-framework/>.

¹² <https://allqs.saqa.org.za/>.

¹³ Zakon o Nacionalnom kvalifikacijskom okviru br. 67. iz 2008. // <https://www.gov.za/documents/national-qualifications-framework-act>.

VIJETNAM

36. Na razini IPR-a visoka učilišta slijede uvjete koje propisuje Ministarstvo obrazovanja i usavršavanja.

37. Odjel za strategiju računovodstva i revizije Ministarstva financija nadležan je za objavljivanje propisa o računovodstvu i reviziji. U tijeku je uvođenje VRSJS-ova u skladu s MRSJS-ovima. Izrađuju se edukacijski materijali za 11 objavljenih VRSJS-ova za polaznike, računovođe u javnom sektoru, studente i rukovoditelje.

38. Ne postoji posebno certificiranje računovođa u javnom sektoru, internih revizora ili državnih revizora. Svi profesionalnih računovođe u Vijetnamu dužni su ispuniti godišnje uvjete za KPR kako bi zadržali svoju licencu i certifikate za obavljanje djelatnosti. KPR nude razna tijela, a Ministarstvo financija nadležno je za akreditaciju svih pružatelja usluga KPR-a.¹⁴

ZAMBIJA

39. Ministarstvo financija koordinira obrazovanje u oblasti računovodstva u Zambiji. Utvrđuje uvjete za profesionalne računovođe u suradnji s vodećim PRO-ovima. RJS nalazi se u sklopu općeg programa obrazovanja u oblasti računovodstva na razini visokih učilišta i PRO-ova.

40. Zambija slijedi smjernice IFAC-a o obrazovanju profesionalnih računovođa na razini IPR-a i KPR-a. U skladu sa Zakonom iz 2021., ZICA je ovlaštena odobravati sveučilišne programe u oblasti RJS-a. Zadužena je za razvoj, promicanje i primjenu međunarodno usporedivih standarda računovodstvene prakse u Zambiji. Donosi međunarodne standarde objavljene pod okriljem IFAC-a i blisko surađuje s Ministarstvom financija na stručnom usavršavanju. Tijelo nadležno za visoko obrazovanje zaduženo je za registriranje i reguliranje privatnih visokih učilišta te za odobravanje sadržaja njihovog računovodstvenog kurikulumu, za koji je,

osim njihovog odobrenja, potrebno i odobrenje ZICA-e.

41. Zvanje računovođe u javnom sektoru u Zambiji razvila je ZICA, uz potporu Ministarstva financija, ali taj certifikat nije obavezan za zapošljavanje.

OBRAZOVANJE U OBLASTI RJS-A NA VISOKIM UČILIŠTIMA

42. Predmeti povezani s RJS-om u šest analiziranih zemalja djelomično su uključeni u kolegije općeg računovodstva koji se nude na visokim učilištima na razini IPR-a u sklopu preddiplomskih i diplomskih programa. Međutim, uglavnom su obuhvaćeni prilično općenito, primjerice organizacija i metodologija RJS-a, uključujući povezanost između računovodstva i državnih financija. Teme nisu uvijek uzajamno povezane ili sistematizirane.

43. Budući da ne postoji specijalizirana izobrazba za računovođe u javnom sektoru, kao ni zasebni programi za stjecanje kvalifikacija u oblasti RJS-a na preddiplomskoj ili diplomskoj razini, može se dogoditi da buduće računovođe neće imati osnovno potrebno znanje i vještine u oblasti RJS-a.

44. Tri zemlje (Južna Afrika, Vijetnam i Zambija) imaju visoka učilišta na kojima se predlaže zaseban predmetni studijski program za RJS.

ALBANIJA

45. 13 javnih i 46 privatnih albanskih visokih učilišta nude visoko obrazovanje, od kojih više od 20 ima kolegije iz računovodstva i revizije. Otprilike 80 posto svih studenata upisuje se na javna visoka učilišta, od kojih je najveće, najstarije i neupitno najcjepjenije Sveučilište u Tirani s 35 tisuća studenata.¹⁵

¹⁴ <https://www.ifac.org/about-ifac/membership/profile/vietnam>.

¹⁵ Izvještaj o provedenoj aktivnosti br. 5: Razvoj okvira obrazovanja za razvoj stručnjaka u oblasti računovodstva u javnom sektoru. Razvoj profesionalnih računovodstvenih vještina i održivog mehanizma računovodstva u javnom sektoru, SAFE darovnica br. TF0A3277 (Dio A). SAFE darovnica br. TF0A5134 (Dio B). Albanija – Projekt razvoja računovodstva u javnom sektoru.

46. Ekonomski fakultet Sveučilišta u Tirani nudi niz kolegija u kojima je obuhvaćen RJS. Prema Izveštaju CIPFA-e o provedenoj aktivnosti br. 5: Razvoj okvira obrazovanja za razvoj stručnjaka u oblasti računovodstva u javnom sektoru (studeni/ novembar 2022.), nastavni program računovodstvenih kolegija dobro je usklađen s MOS-ovima, ali manje s referentnim nastavnim programom CIPFA-e za javni sektor zbog slabe obuhvaćenosti tematike RJS-a, posebice financijskog izvještavanja u javnom sektoru, uključujući MRSJS-ove, koja se uglavnom obrađuje samo na diplomskoj razini.

47. Nekoliko vodećih albanskih visokih učilišta nudi diplomski program iz oblasti RJS-a (Sveučilište u Tirani, Poljoprivredno sveučilište u Tirani, Sveučilište u Elbasanu, Sveučilište u Korči). Još dva visoka učilišta (Sveučilište u Draču i Sveučilište u Gjirokastri) imaju program iz oblasti RJS-a, ali samo na preddiplomskoj razini.

48. U sklopu procesa reforme RJS-a, planira se uvesti cjelovit sustav izobrazbe računovođa u javnom sektoru, s kurikulumima na preddiplomskoj i diplomskoj razini koji će biti usklađeni s nastavnim programom CIPFA-e (vidjeti Priloge 1. i 2.).

GRUZIJA

49. Ograničen broj visokih učilišta nudi dijelove povezane s RJS-om u obrazovnom programu za računovođe na preddiplomskoj ili diplomskoj razini. Često se radi o modulu o računovodstvu i izvještavanju u javnom sektoru.

50. Visoka učilišta nemaju službene sporazume ili dogovore s Ministarstvom financija ili PRO-ovima o uvođenju predmeta povezanih s RJS-om u postojeće kurikulume ili nastavne prakse u tim disciplinama.

51. Na vodećim gruzijskim visokim učilištima nedovoljno se podučava o primjeni MRSJS-ova i obračunskog računovodstva u javnom sektoru.

FILIPINI

52. Filipini imaju preko 2 tisuće visokih učilišta, od kojih je preko 1,5 tisuća u privatnom sektoru. Komisija za visoko obrazovanje nadležna je za planove, politike, prioritete i programe u oblasti visokog obrazovanja: za utvrđivanje minimalnih standarda programa i ustanova, praćenje i vrednovanje rezultata, te izricanje sankcija zbog slabih rezultata. Nijedno od analiziranih vodećih visokih učilišta nije potvrdilo da nudi program iz oblasti računovodstva i revizije s osvrtnom na javni sektor. Preko 100 javnih i oko 500 privatnih ustanova nude akreditirani preddiplomski program iz oblasti računovodstva i revizije s nekim osnovnim elementima RJS-a. Godišnje diplomira 12 tisuća studenata. Komisija za visoko obrazovanje utvrdila je uvjete u sklopu kurikuluma, primjenjujući pristup koji se temelji na ishodima i nastojeći pratiti najbolju međunarodnu praksu. Kurikulum sadrži opće i stručne module kojima se stječe 210 bodova tijekom četverogodišnjeg razdoblja. Ispit za stjecanje licence certificiranog računovođe u javnom sektoru temelji se na kolegijima koji se pohađaju na preddiplomskom studijskom programu iz računovodstva i revizije.

53. Profesionalizacija u oblasti RJS-a uglavnom se odvija na razini KPR-a, koji organizira Vladino udruženje certificiranih računovođa u javnom sektoru kao sektorski PRO računovodstvenih stručnjaka koji rade u filipinskim vladinim agencijama. To je prvo sektorsko udruženje certificiranih računovođa u javnom sektoru u zemlji. Članovi udruženja su računovodstveni stručnjaci koji svi rade u raznim vladinim agencijama diljem zemlje.¹⁶ Postoji čvrsta povezanost između visokih učilišta i programa KPR-a PRO-ova.¹⁷

JUŽNA AFRIKA

54. U Južnoj Africi razvijen je višerazinski kumulativni sustav računovodstvenog obrazovanja: od preddiplomske razine, preko stručnih kvalifikacija,

¹⁶ <https://www.gacpa.com.ph/index.php/about-gacpa/gacpa-profile>.

¹⁷ Republic of the Philippines – ROSC Accounting & Auditing [Republika Filipini – Izveštaj o poštivanju standarda i kodeksa u oblasti računovodstva i revizije]. Lipanj/jun 2017.

do KPR-a koji traje tijekom profesionalne karijere računovođe.

55. Postoje posebne kvalifikacije i programi iz oblasti RJS-a na visokim učilištima i u drugim obrazovnim ustanovama. Neka visoka učilišta imaju odsjeke/škole za čelne osobe u javnom sektoru.

56. Kompetencijski okvir za računovođe u javnom sektoru sadržan je u rječnicima stručnih kompetencija koji obuhvaćaju glavne skupine zanimanja u oblasti upravljanja javnim financijama. Njima se utvrđuje znanje, vještine i radno iskustvo koje kompetentni stručnjak mora imati za obavljanje standardnih zadataka na različitim razinama odgovornosti u sklopu svoje cjelokupne funkcije.

57. Proces obrazovanja u oblasti RJS-a za računovodstvene tehničare uključuje sljedeća zvanja:

- Certifikat: Računovodstveni tehničar u javnom sektoru (razina 3 NKO-a).
- Certifikat u sklopu daljnjeg obrazovanja i usavršavanja (engl. FET): Računovodstveni tehničar u javnom sektoru (razina 4 NKO-a).
- Certifikat: Računovodstvo u javnom sektoru (razina 5 NKO-a).
- Diploma poslijediplomskog studija u oblasti računovodstva u javnom sektoru, koja uključuje:
 - upravljanje javnim financijama
 - financijsko izvještavanje u javnom sektoru (izvještajno okruženje subjekata javnog sektora, izvještajni okvir – općepriznati principi računovodstvene prakse, računovodstveni procesi u javnom sektoru, sastavljanje financijskih izvještaja, dugotrajna imovina, prihodi i obrtni kapital, neto imovina i obaveze, ostali općepriznati standardi računovodstvene prakse, tumačenje i druga pitanja u vezi s izvještavanjem)
 - ustrojstvo i funkcije javnog sektora
 - revizija i upravljanje u javnom sektoru (interne kontrole i vanjska revizija, revizijsko okruženje u javnom sektoru, odgovornost i upravljanje, utvrđivanje rizika i odgovor na rizike u javnom

sektoru, uključujući forenzičnu reviziju, praktične primjene)¹⁸ (vidjeti Priloge 4. i 5.).

58. Obrazovanje u oblasti RJS-a na razini IPR-a dobro je povezano s KPR-om koji pružaju PRO-ovi.

VIJETNAM

59. Visoka učilišta uspostavljaju opći okvir kurikuluma za sve svoje programe na temelju standarda i smjernica za programe usavršavanja koje utvrđuje Ministarstvo obrazovanja i usavršavanja.

60. U pravilu, RJS je samo ograničeno zastupljen na razini IPR-a, no neka visoka učilišta imaju predmete povezane s RJS-om u sklopu svojih preddiplomskih programa, uključujući:

- računovodstvo u javnom sektoru (obrađuje se niz tema)
- softver za računovodstvo u javnom sektoru
- računovodstvo u javnom sektoru i financijski mehanizmi
- revizija u javnom sektoru – interna revizija u javnom sektoru
- planiranje proračuna i procjena učinka u javnom sektoru
- analiza financijskih izvještaja u javnom sektoru
- upravljačko računovodstvo u javnom sektoru
- usporedba MRSJS-ova i VRSJS-ova.

61. Neka visoka učilišta nude različite preddiplomske studije računovodstva, uključujući korporativno računovodstvo, reviziju i RJS. Studijski program iz oblasti RJS-a obuhvaća: 1) akademske predmete (povezane s posebnim značajkama upravljanja javnim financijama i izvršenja proračuna), uključujući: sustav javnih financija, računovodstvo u javnom sektoru i analiza financijskih izvještaja, revizija u javnom sektoru, kontrola i forenzika u javnom sektoru, i standardi u javnom sektoru, i 2) stručne predmete, uključujući: sigurnost računovodstvenih informacija, upravljanje ljudskim potencijalima u organizacijama

javnog sektora, vodstvo u javnom sektoru, upravljačko računovodstvo u javnom sektoru, korporativno financijsko računovodstvo, korporativne financije, i porezni sustav.

62. Specijalizacija u oblasti RJS-a trenutačno je dostupna samo na preddiplomskoj razini, ali planira se uvesti i na diplomskoj razini. Kurikulumi u oblasti RJS-a osmišljeni su u skladu s obrazovnim blokom znanja.

ZAMBIJA

63. ZICA je razvila nastavni program za stjecanje diplome iz upravljanja financijama u javnom sektoru. Postoje uvjeti za upis koji ovise o razini certificiranja, uključujući razinu prethodne stručne spreme i školske svjedodžbe s ocjenom 5 i više iz matematike i engleskog jezika.

64. Programi sadrže sljedeće ključne blokove:¹⁹

- UJF 1 Računovodstvo u javnom sektoru.
- UJF 2 Pravni aspekti financija i uprave u javnom sektoru.
- UJF 3 Upravljanje i rukovođenje u javnom sektoru.
- UJF 4 Upravljanje financijama u javnom sektoru.
- UJF 5 Revizije u javnom sektoru.
- UJF 6 Okvir financijskog izvještavanja za subjekte javnog sektora.

65. U razdoblju od 2021. do 2023. ZICA je odobrila osam sveučilišnih programa u oblasti RJS-a.²⁰

66. Program za stjecanje zvanja ovlaštenog računovođe Zambije, koji je akreditiralo Tijelo za visoko obrazovanje, uključuje obrazovanje u oblasti RJS-a koje se nudi na dva različita smjera na diplomskoj razini:

67. Javni sektor:

- Ovlašteni računovođa 3.7 Revizije i izražavanje uvjerenja u javnom sektoru.
- Ovlašteni računovođa 3.8 Upravljanje financijama u javnom sektoru.

PRO-OVI I PROFESIONALNI RAZVOJ U OBLASTI RJS-A

68. PRO-ovi imaju ključnu ulogu u obrazovanju u oblasti računovodstva u javnom sektoru, koja uključuje:

- **Utvrđivanje standarda:** PRO-ovi podupiru uspostavu i održavanje nacionalnih računovodstvenih standarda i smjernica.
- **Razvoj kurikuluma:** U suradnji s regulatornim tijelima i obrazovnim ustanovama PRO-ovi razvijaju i revidiraju računovodstvene kurikulume u skladu s međunarodnim standardima i referentnim mjerilima.
- **Akreditacija i certificiranje:** PRO-ovi sudjeluju u stručnoj akreditaciji i certificiranju te obično nude edukacijske usluge za stjecanje relevantnih razina stručne spreme.
- **KPR:** PRO-ovi su ključni pružatelji edukacijskih programa, radionica i seminara za potrebe KPR-a računovođa. Također pružaju mogućnosti za umrežavanje i razmjenu znanja među stručnjacima u ovoj oblasti.
- **Zagovaranje i zastupanje:** PRO-ovi zagovaraju interese računovođa i doprinose raspravama o politikama povezanim s obrazovanjem i praksom u oblasti računovodstva. Predstavljaju struku u dijalogu s tijelima državne uprave, regulatornim tijelima i drugim zainteresiranim stranama, brinući se o rješavanju potreba i zabrinutosti računovođa u javnom sektoru.

69. PRO-ovi imaju važnu ulogu u procesu obrazovanja u oblasti RJS-a u šest analiziranih zemalja, uključujući suradnju s tijelima državne uprave, regulatornim tijelima, visokim učilištima i drugim PRO-ovima na lokalnoj i međunarodnoj razini. Međutim, u velikoj su mjeri fokusirani na privatni sektor, i stoga PRO-ovi ne provode nadzor nad računovođama u javnom sektoru, ne postoji posebno stručno certificiranje, a kolegiji u sklopu KPR-a obuhvaćaju oskudan broj tema iz oblasti RJS-a.

¹⁹ www.zica.co.zm/students.

²⁰ <https://www.zica.co.zm/wp-content/uploads/2019/01/Accredited-Tuition-Providers-for-the-ZICA-Qualifications.pdf>.

70. Od analiziranih zemalja samo Filipini imaju PRO koji se bavi javnim sektorom i okuplja računovodstvene stručnjake koji rade u različitim vladinim agencijama diljem zemlje.

71. Dvije od šest anketiranih zemalja – Filipini i Zambija – definirale su uvjete za kvalifikacije računovođa kako bi mogli raditi u javnom sektoru. Međutim, potrebne kvalifikacije nisu specifične za javni sektor nego se radi o općoj stručnoj spremi koju nude nacionalni ili međunarodni PRO-ovi. Neke analizirane zemlje (Albanija, Južna Afrika i Vijetnam) idu u smjeru razvoja formalnijeg posebnog uvjeta za certificiranje računovođa u javnom sektoru.

72. Računovođe u javnom sektoru, koji su članovi PRO-ova, dužni su kontinuirano se profesionalno razvijati u svim anketiranim zemljama (primjerice, za obnovu licence u Filipinima potrebno je prikupiti 15 bodova svake tri godine, u Južnoj Africi svi aktivni članovi koji žele ishoditi certifikat Udruženja za obavljanje djelatnosti moraju imati najmanje 40 sati KPR-a svake godine, u Zambiji se očekuje 40 sati KPR-a godišnje), ali ti se uvjeti uglavnom odnose na status certificiranog računovođe koji je član PRO-a, i nisu specifični za javni sektor.

73. U dvije zemlje, Albaniji i Gruziji, KPR pružaju državne ustanove za izobrazbu, za razliku od drugih zemalja, u kojima KPR većinom pružaju PRO-ovi. U nekim slučajevima u KPR su uključena visoka učilišta i drugi pružatelji edukacijskih usluga.

ALBANIJA

74. Svi računovodstveni stručnjaci u javnom i privatnom sektoru moraju ispunjavati uvjete za KPR. KPR pružaju PRO-ovi, koji u bliskoj suradnji s Ministarstvom financija i privrede te visokim učilištima razvijaju znanje, kurikulum, materijale, predavače i certificiranje iz oblasti MRSJS-ova (na temelju sadržaja

za računovođe u privatnom sektoru).²¹ Albanija je u procesu razvoja jedinstvenog i cjelovitog sustava KPR-a za računovođe u javnom sektoru, okvira obrazovanja za razvoj stručnjaka u oblasti računovodstva u javnom sektoru.²²

75. Albanski institut certificiranih računovođa vodeći je PRO u Albaniji, uključen u provedbu programa reformi RJS-a. Članovi su isključivo certificirani računovođe. Od rujna/septembra 2020. institut je jedini PRO za računovođe kojeg je priznao Odbor za javni nadzor. Članovi instituta pružaju razne usluge, uključujući knjigovodstvo, sastavljanje financijskih izvještaja, sastavljanje budućih financijskih izvještaja, porezno savjetovanje, savjetovanje u vezi s financijskim upravljanjem, dizajniranje sustava internih kontrola i usluge interne revizije, obavljanje revizija koje nisu zakonska obaveza, i druge usluge²³ u javnom i privatnom sektoru. Institut surađuje s CIPFA-om na razvoju certificiranja za MRSJS-ove (vidjeti Prilog 3. ovom izvještaju).

GRUZIJA

76. Trenutačno postoje dva PRO-a čiji su programi certificiranja priznati od strane Gruzijske službe za nadzor računovodstva, izvještavanja i revizije:

- Gruzijaska federacija profesionalnih računovođa i revizora,²⁴ priznata za provedbu KPR-a, ispita i stručnog certificiranja računovođa i revizora, i
- Gruzijaska federacija revizora, računovođa i financijskih direktora,^{25,26} priznata za KPR i certificiranje revizora, ali ne i za provedbu ispita.

77. PRO-ovi ne provode programe certificiranja s posebnim osvrtom na RJS.

78. Ne postoji obavezan uvjet za KPR u oblasti RJS-a na razini PRO-ova. Akademija Ministarstva financija i dalje je primarni izvor najnovijih znanja i informacija.

²¹ https://cfrr.worldbank.org/sites/default/files/2020-10/ENG_ALBANIA_PATHWAYS.pdf.

²² https://cfrr.worldbank.org/sites/default/files/2020-10/ENG_ALBANIA_PATHWAYS.pdf.

²³ Development of Professional Accounting Skills and Sustainable Public Sector Accounting Mechanism [Razvoj profesionalnih računovodstvenih vještina i održivog mehanizma računovodstva u javnom sektoru]. Albanija – Stewart Macleod, Studeni/novembar 2022.

²⁴ <http://gfpa.ge/site/index.php>.

²⁵ <http://gfaafm.ge>.

²⁶ <https://www.saras.gov.ge/Content/files/Georgia%20Benchmarking-report-eng.pdf>.

FILIPINI

79. U filipinskoj profesionalnoj računovodstvenoj zajednici postoji pet PRO-ova, od kojih je jedan sektorski PRO koji se posebno bavi pitanjima RJS-a.

80. Vodeći PRO u zemlji je Filipinski institut certificiranih računovođa u javnom sektoru, koji je priznata nacionalna i akreditirana profesionalna organizacija certificiranih računovođa u javnom sektoru. Obavlja četiri važne funkcije: (i) provodi Etički kodeks koji je objavio Odbor za računovodstvo i reviziju, (ii) nadzire provedbu programa KPR-a, (iii) objavljuje objave Vijeća za računovodstvene standarde i Vijeća za revizijske standarde i prakse, kao i kvartalni časopis za računovođe i publikaciju „Accounting Times“, te (iv) se bavi zagovaranjem u ime računovodstvene profesije. Svoj prihod ostvaruje od godišnjih članarina, te od provedbe KPR-a i akreditacije pružatelja usluga i programa KPR-a.

81. Vladino udruženje certificiranih računovođa u javnom sektoru prvo je i jedino sektorsko udruženje certificiranih računovođa u javnom sektoru u zemlji, pod okriljem Filipinskog instituta certificiranih računovođa u javnom sektoru.²⁷ To je organizacija računovodstvenih stručnjaka koji svi rade u raznim vladinim agencijama diljem zemlje. Ima oko 10 tisuća članova i 25 ogranaka diljem zemlje.²⁸ Organizira i provodi niz programa profesionalnog razvoja računovođa u javnom sektoru i prati uvjete za KPR-a svojih članova. Računovođe u javnom sektoru stječu dovoljno znanja iz oblasti RJS-a u sklopu programa KPR-a koje nudi ovaj sektorski PRO.

JUŽNA AFRIKA

82. Postoji nekoliko profesionalnih članskih tijela, a računovođe u javnom sektoru odabiru jedno od njih.

83. Vodeći PRO je Južnoafrički institut ovlaštenih računovođa, koji je aktivno uključen u proces obrazovanja računovođa u javnom sektoru. Član je IFAC-a i registriran je pri Središnjem strateškom tijelu Južne Afrike za razvoj kvalifikacija kao profesionalno tijelo. Institut predano pomaže svojim članovima i vladi u jačanju i profesionalizaciji javnog sektora redovitom suradnjom s ključnim zainteresiranim stranama u javnom sektoru (kao što su glavni revizor, Udruga lokalnih samouprava, Državna riznica itd.), pružanjem stručne potpore i zagovaranjem poboljšanja zakonskih propisa i standarda.

84. Južnoafrički institut ovlaštenih računovođa je dobrovoljna, neprofitna članska organizacija koja djeluje u skladu sa svojim organizacijskim ustrojem. Primarni izvori prihoda su članarine, kotizacije od seminara i skupova, kao i donatorska sredstva. Institut je aktivan član brojnih međunarodnih foruma u okviru svoje zagovaračke djelatnosti te sudjeluje u razmjeni znanja i utvrđivanju međunarodnih standarda.

85. Južnoafrički institut ovlaštenih računovođa nudi nekoliko zvanja računovodstvenih tehničara koje poslodavci i struka priznaju zbog kvalitete, strogosti i praktičnog pristupa (Prilog 4.). Računovođe u javnom sektoru imaju tri ponuđena zvanja: računovodstveni tehničar u javnom sektoru: razina 3 NKO-a (120 bodova), razina 4 NKO-a (120 bodova) i razina 5 NKO-a (120 bodova). Njima su obuhvaćene teme od razumijevanja proračunskog procesa do sastavljanja računovodstvenih izvještaja na temelju rezultata izvršenja proračuna (Prilog 4.). Dostupno je i stjecanje zvanja na poslijediplomskoj razini (Prilog 5.).²⁹ Institut osigurava visoku kvalitetu kompetentnosti u oblasti RJS-a i usklađenost s KPR-om, Kodeksom ponašanja i Kodeksom profesionalne etike.

86. Računovodstvena profesija u Južnoj Africi uglavnom je samoregulirana na profesionalnoj razini računovodstva, osim za registrirane revizore. Kako

²⁷ <https://www.gacpa.com.ph/index.php/about-gacpa/gacpa-profile>.

²⁸ Postoje tri razine članstva: (1) redovito (certificirani računovođe u javnom sektoru koji su zaposleni u bilo kojoj grani, agenciji, tijelu ili organu vlade, uključujući poduzeća u vlasništvu ili pod kontrolom države), (2) doživotno (može se dodijeliti bilo kojem redovitom članu koji je bio aktivan zadnjih 5 godina i pridonio je razvoju računovodstvene profesije), (3) počasno (može se dodijeliti bilo kojoj osobi bez obzira na izobrazbu ili profesiju koja je značajno pridonijela razvoju računovodstvene profesije) (https://gacpa.com.ph/images/gacpa_by_laws.pdf).

²⁹ <https://www.saica.org.za/become-a-member/how-to-become-a-member/accounting-technician-atsa/accounting-technician-atsa-qualifications>.

bi zadržali svoj certifikat za obavljanje djelatnosti Udruženja certificiranih računovođa u javnom sektoru, članovi moraju završiti najmanje 40 sati KPR-a svakog ciklusa, u okviru kojih moraju imati 20 sati strukturiranog KPR-a i 20 sati nestrukturiranog KPR-a.

VIJETNAM

87. U Vijetnamu postoje dva PRO-a, Vijetnamsko udruženje računovođa i revizora i Vijetnamsko udruženje certificiranih računovođa u javnom sektoru.

88. Vijetnamsko udruženje certificiranih računovođa u javnom sektoru član je IFAC-a, sudjeluje u procesu utvrđivanja nacionalnih standarda, i aktivno promiče usvajanje MRSJS-ova i aktivnosti povezane s primjenom nacionalnih standarda RJS-a, uključujući sudjelovanje i doprinos koji daje nacionalnom projektu sinteze računovodstva te informacijskom sustavu za upravljanje riznicom i proračunom. Vijetnamsko udruženje certificiranih računovođa u javnom sektoru ne nudi kvalifikaciju iz oblasti RJS-a, ali s obzirom na broj svojih članova uključenih u javni sektor, razvija izobrazbu u oblasti KPR-a kako bi se ispunile njihove potrebe u pogledu razumijevanja i primjene novih standarda i propisa u javnom sektoru.

ZAMBIJA

89. PRO u sklopu ZICA-e aktivno sudjeluje u obrazovanju stručnjaka u oblasti RJS-a. Uveo je diplomu iz računovodstva u javnom sektoru. ZICA je članica IFAC-a i osnivačka članica Panafričke federacije računovođa.

90. Svi profesionalni računovođe, uključujući računovođe u javnom sektoru, prvo moraju biti članovi ZICA-a i steći stručno zvanje iz računovodstva koje priznaje ZICA. Najčešće je to zvanje ovlaštenog računovođe Zambije, koje se sastoji od triju razina: certifikat ovlaštenog računovođe u oblasti računovodstva i revizije (razina 4 Zambijskog kvalifikacijskog okvira (ZKO) (tehničar); napredna diploma ovlaštenog računovođe u oblasti računovodstva i revizije na razini primjene (razina 7 ZKO-a) (licencijat); ovlašteni računovođa – savjetodavni stručnjak u oblasti računovodstva i revizije (razina 9 ZKO-a) (prvostupnik). Svaka razina ima svoj skup ispita i uvjeta koji se moraju ispuniti prije napredovanja na sljedeću razinu.

91. Diploma iz upravljanja financijama u javnom sektoru uvedena je u 2017. Program je namijenjen računovođama koji rade u javnom sektoru ili računovodstvenim pripravnicima koji namjeravaju nastaviti karijeru u oblasti upravljanja financijama u javnom sektoru.³⁰

92. Osim zvanja ovlaštenog računovođe Zambije, računovođe u javnom sektoru u Zambiji mogu steći i druga stručna zvanja, kao što su ona u sklopu ACCA-e, Ovlaštenog instituta upravljačkih računovođa ili zvanje certificiranog računovođe u javnom sektoru.

93. Nakon stjecanja stručnog zvanja računovođe u javnom sektoru moraju ispuniti i uvjete za KPR koje je utvrdio njihov PRO kako bi zadržali svoj profesionalni status. To uključuje pohađanje edukacija, seminara i radionica kako bi bili u tijeku s najnovijim izmjenama računovodstvenih standarda i propisa.

³⁰ <https://www.zica.co.zm/wp-content/uploads/2023/03/PSFM.pdf>.

3

KLJUČNI NALAZI I ZAKLJUČCI

KLJUČNI NALAZI

94. Analizom pristupa obrazovanju u oblasti RJS-a u šest odabranih zemalja uočena je neujednačenost, ali i neke ponavljajuće teme i pitanja, koji su ukratko prikazani u nastavku:

- **Zbog prelaska na MRSJS-ove** istaknuta je potreba za poboljšanjem vještina računovođa u javnom sektoru u svih šest zemalja.
- Većina zemalja još uvijek **nema sistematizirani pristup pružanju izobrazbe** za računovođe u javnom sektoru. To može dovesti do nedostatnog osnovnog znanja i vještina budućih računovođa u oblasti RJS-a.
- Sustav obrazovanja računovodstvenih stručnjaka u šest zemalja obično se sastoji od **nekoliko razina**. Međutim, svaka jurisdikcija ima drukčije uvjete za računovođe u javnom sektoru i ne postoje dosljedni uvjeti za IPR, KPR ili certificiranje računovođa u javnom sektoru.
- Većina zemalja primjenjuje **mješovit pristup regulaciji obrazovanja u oblasti RJS-a**, pri čemu je ministarstvo financija nadležno za utvrđivanje uvjeta za računovodstvo, ministarstvo obrazovanja za utvrđivanje uvjeta u pogledu kurikuluma na razini visokih učilišta, uz aktivnu suradnju sa stručnom zajednicom i vodećim PRO-ovima.
- Zemlje stavljaju sve veći naglasak na **posebne programe izobrazbe u oblasti RJS-a** na razini IPR-a i KPR-a, posebice ondje gdje se u nastavnim programima prethodno nije posebno proučavala tematika iz oblasti RJS-a.
- Vlade i drugi u većini zemalja ulažu napore kako bi se povećala obuhvaćenost tematike povezane s RJS-om na **razini IPR-a** kako bi potencijalni računovođe u javnom sektoru imali bolje znanje i razumijevanje kada se zaposle u javnom sektoru. Visoka učilišta nude module iz oblasti RJS-a namijenjene izobrazbi računovođa u sklopu opće specijalizacije u okviru preddiplomskih i diplomskih programa.
- Premda i dalje prevladava opće računovodstveno obrazovanje, neka **zvanja nose oznaku specijalizacije iz oblasti javnog sektora** (npr. diplome, tehničar ili stručna zvanja). Filipini, Južna Afrika i Zambija nude sveučilišne diplome specifične za RJS. Albanija, Gruzija i Vijetnam razmatraju uvođenje zasebne sveučilišne diplome za računovođe u javnom sektoru. Zvanje na razini tehničara s posebnim osvrtom na javni sektor koje nudi južnoafrički PRO ističe se kao jedino zvanje iz oblasti RJS-a koju nudi PRO u svih šest analiziranih zemalja.
- Računovođe u javnom sektoru, koji su članovi PRO-ova, **dužni su kontinuirano se profesionalno razvijati** u svim anketiranim zemljama, ali taj se uvjet uglavnom odnosi na njihov status člana u PRO-ovima, a ne status računovođe u javnom sektoru, i stoga se taj uvjet ne primjenjuje na sve računovođe u javnom sektoru.

- **KPR uglavnom pružaju PRO-ovi** u svim analiziranim zemljama. U Albaniji i Gruziji KPR pružaju državne ustanove za izobrazbu, a u nekim su zemljama uključena visoka učilišta i drugi pružatelji edukacijskih usluga.
- Sve jurisdikcije imaju **drukčiji pristup kvalifikaciji računovođa u javnom sektoru**. Nema posebnih uvjeta za kvalifikaciju niti dosljednih uvjeta za certificiranje računovođa u javnom sektoru, premda su Južna Afrika, Filipini i Zambija ostvarili nacionalni napredak u ovoj oblasti.
- Od šest anketiranih zemalja samo dvije (Filipini i Zambija) imaju **posebne uvjete za kvalifikaciju računovođa** kako bi mogli raditi u javnom sektoru. Čak ni u tom slučaju tražena kvalifikacija nije specifična za javni sektor, nego se radi o općoj razini stručne spreme koju nude nacionalni ili međunarodni PRO-ovi. Neke od zemalja (Albanija, Južna Afrika i Vijetnam) idu u smjeru razvoja formalnijeg posebnog uvjeta za certificiranje računovođa u javnom sektoru.
- **PRO-ovi** imaju ključnu ulogu u oblikovanju obrazovanja, usavršavanja i profesionalnog razvoja računovođa u javnom i privatnom sektoru jer doprinose integritetu, učinkovitosti i djelotvornosti upravljanja financijama u mjerodavnim sektorima.
- U svih šest zemalja stručna zajednica uglavnom obuhvaća računovođe iz privatnog sektora pa **PRO-ovi većinom stavljaju naglasak na privatni sektor**. Samo Filipini imaju poseban sektorski PRO za računovodstvene stručnjake koji rade u vladinim agencijama. Iz tog razloga, računovođama u javnom sektoru nedostaje nadzor PRO-ova, posebna stručna certifikacija ili tečajevi KPR-a koji bi bili namijenjeni njihovim potrebama.

ZAKLJUČCI

95. U skladu s navedenim nalazima doneseni su sljedeći zaključci:

- Učinkovito i ciljano obrazovanje računovođa u javnom sektoru otežano je zbog nesistematiziranog načina na koji se provodi. Mnogi postojeći programi IPR-a koje nude visoka učilišta i PRO-ovi ne obuhvaćaju ili vrlo malo obuhvaćaju tematiku javnog sektora i ne nude velik broj kolegija na razini IPR-a specifičnih za javni sektor (a ni ne pokazuju dovoljan i jasan interes u tom pogledu u početnim fazama obrazovanja u oblasti računovodstva i revizije). Dobar prvi korak bio bi poboljšanje svih postojećih kolegija na preddiplomskoj razini kako bi sadržavali veći broj bolje obrađenih tema povezanih s RJS-om, kao i uvođenje kolegija s većim osvrtom na javni sektor na diplomskoj razini nakon toga, kao početak dublje specijalizacije.
- Uvođenje MRSJS-ova bilo je pokretač za sve anketirane zemlje da se usmjere na poboljšanje RJS-a. Potreba za kompetentnim, dobro osposobljenim računovodstvenim kadrom u javnom sektoru koji će moći učinkovito primijeniti obračunsko računovodstvo potaknula je znatne napore u rješavanju postojećih izazova. Svih šest zemalja rade na uvođenju ili poboljšanju cjelovitog i sveobuhvatnog sustava obrazovanja, usavršavanja i certificiranja računovođa u javnom sektoru, koji je u pravilu usklađen s ispunjavanjem uvjeta za KPR.
- Međunarodne donatorske organizacije često podupiru reformske napore i mogu osigurati koristan model drugim zemljama na istom putu kako bi učile od njih ili slijedile njihov primjer. Program PULSAR aktivno podržava svoje zemlje članice u ovoj važnoj oblasti reforme kako bi unaprijedile vještine i sposobnosti računovođa u javnom sektoru.

PRILOG

1

ALBANIJA: PLANIRANI CJELOVITI SUSTAV IZOBRAZBE U OBLASTI RAČUNOVODSTVA U JAVNOM SEKTORU

Stupanj i razina	Pristup
Tehničar	Programi za stjecanje zvanja računovodstvenog tehničara često se nude kandidatima u okviru strukovne izobrazbe za razvoj stručnih vještina u oblasti računovodstvu. Strukovna izobrazba može biti na razini srednje škole (od 10. do 12. razreda) ili nakon srednje škole i to putem zasebnih tečajeva, programa za stjecanje certifikata / diplome, programa za stjecanje diplome više stručne spreme (VI. stupanj) i / ili pripravništva.
Prvostupnik	Uvođenje temeljnih kolegija iz oblasti RJS-a u postojeće računovodstvene kurikulume usklađene s MOS-ovima, kao što su: <ul style="list-style-type: none"> • Osnove MRSJS-ova. • Uvod u upravljanje javnim financijama. • Osnove planiranja proračuna i upravljačka analiza. • Ustrojstvo i institucije vlade.
Magistar	Razvoj diplomskog programa/diplomskih programa s osvrtom na tematiku iz oblasti RJS-a. ILI Uvođenje kolegija iz oblasti RJS-a na naprednoj razini u postojeće računovodstvene kurikulume usklađene s MOS-ovima.

Stupanj i razina	Pristup
PRO	<p>Programi stručnog usavršavanja:</p> <p>Uvođenje tematike iz oblasti RJS-a u postojeće programe stručnog usavršavanja usklađene s MOS-ovima koje nude nacionalni PRO-ovi ili međunarodni pružatelji edukacijskih usluga koji nadopunjuju osnovne temeljne kompetencije za pripremu budućih računovođa za javni sektor. Uvođenjem dodatnih ciljeva učenja za javni sektor u ovoj fazi smanjit će se potreba za dodatnim učenjem kako bi se obradila ista tematika.</p> <p>Ulazak u profesiju / certificiranje / kvalifikacija:</p> <p>Uvođenje tematike javnog sektora u postojeće certifikate / kvalifikacije koje priznaje IFAC, a koje nude nacionalni PRO-ovi / međunarodni pružatelji edukacijskih usluga koja nadopunjuje osnovne temeljne kompetencije za pripremu budućih računovođa za javni sektor. Suradnja s pokroviteljskim organizacijama na uspostavljanju posebnog članstva za javni sektor. Članstvo u PRO-u koji je član IFAC-a zahtijevat će usklađenost s IFAC-ovim Kodeksom etike za profesionalne računovođe.</p>
Državni centar za izobrazbu / Akademija Ministarstva financija	<p>Kao nadopuna utvrđenim osnovnim kompetencijama, s ciljem pružanja:</p> <p>Sveobuhvatnog i strukturiranog obrazovanja i izobrazbe prilagođenih posebnim uvjetima radnog mjesta na različitim razinama kompetencija i odgovornosti. U tu svrhu može se koristiti kombinacija klasične nastave, izobrazbe na radnom mjestu, online nastave i samostalnog učenja. Ta vrsta izobrazbe može se provoditi u suradnji s drugim ustanovama, a tečajevi se mogu zamijeniti ciljevima učenja postignutima prethodnim obrazovanjem.</p> <p>I</p> <p>Praktičnog iskustva koje je važno za razvoj stručne kompetentnosti, a koje je sastavni dio inicijalnog profesionalnog razvoja (MOS 5).</p>

PRILOG

2

MODULI CERTIFICIRANJA U OBLASTI RAČUNOVODSTVA U JAVNOM SEKTORU U SKLOPU CIPFA-E

Faza	Modul
Certifikat iz upravljačkog i finansijskog računovodstva koji izdaje CIPFA	Upravljačko računovodstvo
	Finansijsko računovodstvo
Diploma iz finansijskog upravljanja i revizije koju izdaje CIPFA	Revizija i izražavanje uvjerenja
	Poslovno planiranje i finansijsko upravljanje
	Razvoj strategije i analiza podataka
Diploma iz upravljanja, rizika i oporezivanja koju izdaje CIPFA	Poslovno izvještavanje
	Upravljanje i upravljanje rizicima
	Porezi i pravo (Ujedinjena Kraljevina i druge zemlje)
Diploma iz upravljanja javnim financijama, izvještavanja u javnom sektoru i uvođenja poslovnih promjena koju izdaje CIPFA	Uvođenje poslovnih promjena
	Strateško upravljanje javnim financijama
	Finansijsko izvještavanje u javnom sektoru (Ujedinjena Kraljevina i druge zemlje)
	Strateška studija slučaja
Diploma iz upravljanja javnim financijama, izvještavanja u javnom sektoru i napredne revizije koju izdaje CIPFA	Napredna revizija
	Strateško upravljanje javnim financijama
	Finansijsko izvještavanje u javnom sektoru (Ujedinjena Kraljevina i druge zemlje)
	Strateška studija slučaja

PRILOG

3

ALBANSKI INSTITUT CERTIFICIRANIH RAČUNOVOĐA – PRIJEDLOG ZA UVOĐENJE CERTIFICIRANJA U OBLASTI MRSJS-A

Blok ³¹	Sadržaj
1.	Uvod u MRSJS-ove Usporedba između MRSJS-ova i MSFI-ova Konceptualni okvir Obilježja javnog sektora i učinak na financijsko izvještavanje organizacija javnog sektora
2.	Financijski izvještaji u skladu s okvirom MRSJS-ova
3.	MRSJS 1 Prezentiranje financijskih izvještaja MRSJS 2 Izvještaji o novčanom toku MRSJS 3 Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške MRSJS 24 Objavljivanje proračunskih informacija u financijskim izvještajima (samo format)
4.	Prihodi i financiranje organizacija javnog sektora MRSJS 9 Prihodi od razmjenskih transakcija MRSJS 23 Prihodi od nerazmjenskih transakcija
5.	Tematika specifična za javni sektor (tj. bez ekvivalentnih MSFI-ova) MRSJS 22 Objavljivanje financijskih informacija o sektoru opće države MRSJS 24 Objavljivanje proračunskih informacija u financijskim izvještajima (detaljni sadržaj i primjeri) MRSJS 32 Ugovori o koncesiji usluga: davatelj koncesije MRSJS 42 Socijalna davanja

³¹ Blokovi traju tri sata, ali trajanje se može prilagoditi u skladu s praktičnim aranžmanima između Instituta certificiranih računovođa i pojedinačnih skupina ovisno o njihovim potrebama.

Blok ³¹	Sadržaj
6.	Dugotrajna imovina MRSJS 17 Nekretnine, postrojenja i oprema
7.	Dugotrajna imovina MRSJS 5 Troškovi posudbe
8.	MRSJS 16 Ulaganja u nekretnine MRSJS 21 Umanjenje imovine koja ne stvara novac MRSJS 26 Umanjenje imovine koja stvara novac MRSJS 31 Nematerijalna imovina
9.	MRSJS-ovi koji su po obliku i sadržaju slični ekvivalentnim MSFI-ovima, ali zahtijevaju primjenu, primjere ili kontekst javnog sektora
10.	MRSJS 11 Ugovori o izgradnji
11.	MRSJS 12 Zalihe MRSJS 14 Događaji nakon datuma bilance MRSJS 18 Izvještavanje po segmentu MRSJS 19 Rezerviranja, nepredviđene obaveze i nepredviđena imovina MRSJS 20 Objavljivanje povezanih stranaka MRSJS 27 Poljoprivreda MRSJS 39 Primanja zaposlenih
12.	Financijski instrumenti MRSJS 28 Financijski instrumenti: prezentiranje MRSJS 29 Financijski instrumenti: priznavanje i mjerenje MRSJS 30 Financijski instrumenti: objavljivanje MRSJS 41 Financijski instrumenti
13.	Konsolidirani financijski instrumenti MRSJS 34 Nekonsolidirani financijski izvještaji
14.	MRSJS 35 Konsolidirani financijski izvještaji MRSJS 36 Ulaganja u pridružena društva i zajedničke pothvate MRSJS 37 Zajednički aranžmani MRSJS 38 Objavljivanje udjela u drugim subjektima MRSJS 40 Kombinacije u javnom sektoru
15.	Tumačenje financijskih izvještaja Analiza omjera Mjere učinka i indikatora učinka u javnom sektoru Financijski i nefinancijski (unutarnji i vanjski) ciljevi
16.	Aktualnosti u okviru programa rada Odbora za izradu MRSJS-ova (engl. IPSASB) Najmovi Naslijeđena imovina (baština) Infrastruktura
17.	Ponavljjanje
18.	

PRILOG

4

ZVANJA U OBLASTI RAČUNOVODSTVA U JAVNOM SEKTORU U JUŽNOJ AFRICI

<p>Računovodstveni tehničar u javnom sektoru razina 3 NKO-a (1 godina – 120 bodova)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uvod u računovodstvo • Vještine na radnom mjestu • Rad na računalu • Profesionalna etika • Planiranje proračuna i izvještavanje • Izvršavanje i knjiženje plaćanja • Knjiženje prihoda i primitaka
<p>Certifikat u sklopu daljnjeg obrazovanja i usavršavanja: Računovodstveni tehničar u javnom sektoru razina 4 NKO-a (1 godina – 120 bodova)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Komunikacija i nadzor • Primjena tehnologije u računovodstvu • Profesionalna etika • Priprema usuglašavanja/poravnavanja i bruto bilanci • Financijski izvještaji • Naplata od dužnika • Izrada i praćenje proračuna
<p>Certifikat: Računovodstvo u javnom sektoru razina 5 NKO-a (1 godina – 120 bodova)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Komunikacija i vođenje tima • Format ekonomskog izvještavanja i standardnog računskog/kontnog plana/kontnog okvira • Profesionalna etika • Upravljanje proračunom • Računovodstveno iskazivanje imovine i zaliha • Financijsko izvještavanje • Unutarnja kontrola, unutarnja revizija i vanjska revizija

PRILOG

5

POS LIJEDIPLOMSKI PROGRAM IZ OBLASTI RAČUNOVODSTVA U JAVNOM SEKTORU U JUŽNOJ AFRICI

DIPLOMA POS LIJEDIPLOMSKOG STUDIJA IZ OBLASTI RAČUNOVODSTVA U JAVNOM SEKTORU (CG034ACC11)

Ovaj je program namijenjen stjecanju vještina u oblasti računovodstva u javnom sektoru, uključujući zakone i propise, ulogu vlade, knjiženje i izvještavanje o finansijskim transakcijama, kontrole i revizije u tijelima državne uprave, planiranje proračuna i izradu projekcija, te druga pitanja koja se odnose na izvještavanje. U ponudi je od 2015. kao odgovor na nasušnu potrebu u Južnoj Africi za kompetentnim i odgovornim finansijskim rukovoditeljima u javnom sektoru kako bi se poboljšalo upravljanje i izvještavanje u javnom sektoru. Prvostupnici računovodstva imaju mogućnost stjecanja relevantne visokoškolske kvalifikacije za ostvarivanje karijere u organizacijama na državnoj, regionalnoj i lokalnoj razini vlasti, kao i u uredu glavnog revizora Južne Afrike (engl. Auditor General of South Africa, AGSA).

Uvjeti za upis: Diploma prvostupnika ekonomije (smjer opće računovodstvo) ili slična diploma preddiplomskog studija računovodstva (razina 7 NKO-a).

Trajanje: 1 godina redovnog studija ili 2 godine studija na daljinu.

Način izvođenja nastave: Program se sastoji od četiriju kolegija, od kojih se svaki sastoji od više modula. Za stjecanje kvalifikacije i diplome poslijediplomskog studija iz oblasti računovodstva u javnom sektoru potrebno je položiti sva četiri kolegija. Od 2019. sva četiri kolegija dostupna su online putem platforme VULA Sveučilišta u Cape Townu (engl. University of Cape Town, UCT). Studenti moraju imati pristup računalu i internetu.

Prijave su online i obično završavaju 31. listopada/ oktobra za sljedeću akademsku godinu. Posjetiti: www.uct.ac.za.

Za više informacija kontaktirajte s Ilse Lubbe na ilse.lubbe@uct.ac.za ili s administratoricom programa, Olivijom Europa, na olivia.europa@uct.ac.za.

College of Accounting [Visoka škola za računovodstvo], Leslie Commerce Building [Zgrada Leslie Commerce], level 4 [4. kat], Upper Campus [Gornji kampus], UCT [Sveučilište u Cape Townu]
Telefon: 021 650 2269

Obavezni kolegiji

Oznaka kolegija	Naziv kolegija	Broj bodova u skladu s Kvalifikacijskim okvirom visokog obrazovanja	Razina Kvalifikacijskog okvira visokog obrazovanja	Školarina za 2018. ³²
ACC4036T	Upravljanje javnim financijama	36	8	14,710 randa
ACC4037V	Financijsko izvještavanje u javnom sektoru	36	8	14,710 randa
ACC4038V	Ustrojstvo i funkcije javnog sektora	24	8	11,990 randa
ACC4039T	Revizija i upravljanje u javnom sektoru	24	8	11,990 randa
Ukupno		120		53,400 randa

Ocjenjivanje

Za svaki od četiriju kolegija zasebno: formativne ocjene (uključujući redovitu predaju zadataka i eseja), najmanje jedna provjera znanja po semestru i završni ispiti.

Studenti moraju ostvariti godišnju ocjenu 40 posto za svaki kolegij kako bi stekli uvjete za pisanje završnog ispita u dotičnom kolegiju. Godišnja ocjena svakog kolegija sastoji se od rezultata postignutih na predanim zadacima i semestralnim provjerama znanja tijekom godine. Godišnja ocjena čini 40 posto zaključne ocjene, a završni ispit (uključujući zadatak u okviru završnog ispita) čini 60 posto zaključne ocjene.

Da bi stekli uvjete za poslijediplomski studij iz oblasti RJS-a, studenti moraju ostvariti najnižu ocjenu 50 posto iz svakog kolegija zasebno. Ako student ne uspije položiti samo jedan od četiriju kolegija za stjecanje diplome, senat mu može odobriti pisanje dodatnog ispita iz dotičnog kolegija.

Pravila za ponovni upis

Student koji ne ispuni uvjete programa u roku dvije godine studija moći će se ponovno upisati u trećoj godini u svaki od kolegija koji nije uspio položiti u prethodnoj akademskoj godini.

Nijedan student ne može se ponovno upisati u ovaj studijski program ako dva puta nije uspio položiti bilo koji kolegij programa.

Strategija nastave i učenja

U programu se koristi kombinacija strategije nastave i učenja kojima se potiče samostalnost i filozofija cjeloživotnog učenja među studentima, što je u skladu s misijom Sveučilišta u Cape Townu koje želi biti izvanredno nastavno visoko učilište koje obrazuje za život i rješava izazove s kojima se suočava naše društvo. Svaki student ima pristup akademskoj potpori svih profesora koji sudjeluju u programu u vidu konzultacija i savjetovanja.

³² Podaci o školarinama za 2019. nisu dostupni.

Prikaz modula (nastavni plan i program kolegija) i konkretni ishodi za svaki kolegij

Modul	Upravljanje javnim financijama (ACC4036W) Studenti moraju pokazati sposobnost: <ul style="list-style-type: none"> osmišljavanja, prezentiranja, praćenja i vrednovanja projekcija, proračuna i procjena projekata vrednovanja rezultata finansijskog upravljanja i izvještavanja o dotičnim rezultatima u skladu s unaprijed utvrđenim ciljevima na temelju politika finansijskog upravljanja primjene tehnika upravljačkog računovodstva i finansijskog upravljanja s ciljem postizanja strateških ciljeva organizacije.
1.	Strateško upravljačko računovodstvo
2.	Planiranje proračuna i sustavi upravljačke kontrole
3.	Kapitalni proračuni i procjena projekta
4.	Javne financije i finansijsko upravljanje
5.	Upravljanje lancem opskrbe
6.	Upravljanje učinkom
7.	Upravljanje imovinom
8.	Upravljanje porezima

Modul	Ustrojstvo i funkcije javnog sektora (ACC4038H) Studenti moraju pokazati sposobnost: <ul style="list-style-type: none"> tumačenja, uvođenja, praćenja i primjene mjerodavnih zakonskih propisa unutar organizacije javnog sektora (npr. Zakon o upravljanju javnim financijama, Zakon o upravljanju općinskim financijama, pravilnici Državne riznice itd.) primjene javnih i upravnih politika unutar organizacije javnog sektora.
1.	Uloga, ustrojstvo i uprava različitih razina vlasti
2.	Vlada u Južnoj Africi, njezino ustrojstvo i uprava
3.	Okvir za upravljanje javnim financijama u Južnoj Africi
4.	Državni prihodi i rashodi
5.	Subjekti javnog sektora, općinska tijela i tijela državne uprave
6.	Aktualnosti

Modul	Revizija i upravljanje u javnom sektoru (ACC4039H) Studenti moraju pokazati sposobnost: <ul style="list-style-type: none"> osmišljavanja, analize i vrednovanja finansijskih i povezanih informacijskih sustava za potrebe praćenja i kontrole poslovanja prepoznavanja rizika i planiranja rada u svrhu postizanja ciljeva angažmana unutarnje ili vanjske revizije.
1.	Unutarnje kontrole i vanjska revizija
2.	Revizijsko okruženje u javnom sektoru
3.	Odgovornost i upravljanje
4.	Prepoznavanje rizika i odgovor na rizike u javnom sektoru, uključujući forenzičnu reviziju
5.	Praktične primjene

Modul	Financijsko izvještavanje u javnom sektoru (ACC4037W) Studenti moraju pokazati sposobnost: <ul style="list-style-type: none"> pripremanja, prezentiranja i praćenja informacija dostavljenih u skladu s okvirima finansijskog izvještavanja i važećim standardima objavljivanja za državne institucije (tj. općepriznatom računovodstvenom praksom (engl. Generally Recognized Accounting Practice, GRAP) i modificiranom gotovinskom/novčanom osnovom) tumačenja i analize finansijskih informacija i izvještaja za organizacije na državnoj, regionalnoj i lokalnoj razini vlasti (npr. općine, tijela državne uprave itd.).
1.	Izveštajno okruženje za subjekte javnog sektora
2.	Okvir izvještavanja – principi u skladu s GRAP-om
3.	Računovodstveni procesi u javnom sektoru
4.	Izrada finansijskih izvještaja
5.	Dugotrajna imovina
6.	Prihodi i obrtni kapital
7.	Neto imovina i obaveze
8.	Ostali standardi u skladu s GRAP-om
9.	Tumačenja i druga pitanja u vezi s izvještavanjem

PROGRAM PULSAR

VODE:

SUFINANCIRAJU:

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation

Federal Department of Economic Affairs,
Education and Research EAER
State Secretariat for Economic Affairs SECO